Europos LIETUVIS

Nr. 47. (447) 6. 12. 1956. Londonas, 1956 metų, gruodžio mėn., 6 d. VIII metai

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

GYVENIMAS PRAGARE

Neseniai iš Klaipėdos krašto į Vak. Vokietiją atvyko Erwin Klaws iš Vabelių prie Šilutės, bet to, Maksas ir Frieda Koehler iš Tauralaukių. Kiek vėliau į Vokietiją buvo išleisti Gertrūda ir Leonas Wittenbergai iš Pleškučių prie Klaipėdos, Heinz Groeger, Arthur Neubert ir Schmidtų šeima iš Klaipėdos su savo giminaite Marie Missullis, Anne Lange — iš Barzdūnų prie Šilutės, Jakob Trauschin — iš Dravėnų prie Klaipėdos. Lydia Klein po 12 metų pastangų išleista iš Šilutės pas savo vaikus į V. Vokietiją. Kai kurie Klaipėdos krašto vokiečiai gauna leidimus iš Sibiro išvykti per Rytinės Vokietijos ambasadą Maskvoje. Taip išvykti esą net lengviau.

Lapkričio pabaigoje į Vokietiją atvyko stambus vokiečių transportas iš lenkų valdomos pietinės Rytprūsių dalies, tarp jų — visa eilė iš kaimyninių Lietuvos vietovių. Lapkričio mėn. iš Sov. Sąjungos buvo paleista grįžti į Vokietiją apie 100 vokiečių.

Vokiečių spaudoje mirga žinių, kad Sibire yra 83.000 vokiečių. Iš jų 50.000 žinomi vardais. Tai tėra tik dalis tų 750.000, kurie buvo 2-jo karo pabaigoj iš Vokietijos rytinių sričių, Pabaltijo, Besarabijos ir kit. prievarta deportuoti į Sibirą. Dėl jų likimo tarėsi vokiečių pabėgėlių reikalams min. Oberlaenderis su Vokiečių Raud. Kryžiaus pirmininku Dr. Weitzu. Stengiamasi kiekvienam atskiram atvejui paruošti įrodymų, kad jie yra vokiečių piliečiai.

Sovietų vyriausybė lapkr. 1 d. paskelbė savo oficialų pranešimą, kad vokiečiai, rūpindamiesi, jog būtų išleisti į Vakarus Vokietijos piliečiai, neturi tų pretenzijų reikšti į asmenis, kurie turi sovietinę pilietybę. Sovietų pareiškimu, „visus klausimus, susijusius su TS piliečio išvykimu į užsienį, lygiai kaip ir klausimas dėl išstojimo iš TS pilietybės, sprendžia išimtinai atitinkami tarybiniai organai, remdamiesi pačių suinteresuotų asmenų kreipimosi“. Todėl Maskvoje bykusios tarp Sov. Sąjungos ir Vokietijos derybos, Sovietų pareiškimu, „nelietė ir negalėjo liesti asmenų, turinčių TS pilietybę“. Vokietijos Rytinės zonos kom. vyriausybės, vad. DDR, ambasada Maskvoje, Sovietų pareiškimu, „tik 1955 m. repatriavo į Vokietijos DDR ir Vokietijos Fed. Respubliką daugiau kaip 500 vokiečių“. Iš tolimesnių sovietų aiškinimų matyti, kad jie nepripažįsta Vokietijos pilietybės tiems, kurie „pereito karo laikotarpy buvo vokiečių kariuomenės okupuotoje teritorijoje Vokietijos hitlerininkų valdžios organų anuomet paskelbti Vokietijos piliečiais“... Taip bolševikai stengiasi pateisinti savo nenorą išleisti iš Sibiro į Vak. Vokietiją Pabaltijo kraštų ir Klaipėdos krašto vokiečius.

Paleistieji į laisvę pasakoja, kad Sibire, Bedeikė, suėję nemaža pabaltiečių ir ukrainiečių. Šalčiai ten žiemą būdavo tokie stiprūs, jog nušaldavo veidas ir sąnariai. Ella Neubacher, viena vienintelė iš vokiečių, turėjusi dirbti tik tarp pabaltiečių ir ukrainiečių, mezgykloj per mėnesį uždirbdavo 6 rub., siuvykloj — 10 rub., ir skalbykloj — 25 rub. Už savo mėnesinį uždarbį galėdavo išsyk nusipirkti vieną, vėliau du, o paskum 4 sv. cukraus. Ten sviesto kg kaštuoja 45 rubliai, lašiniai — 60 ir cukrus — 12-20 rublių, pieno litras — 2-4 rub. Moterų stovykloje prie Spasko mergaitės turi dirbti prie akmenų skaldymo, namų statybos ir miškuose prie medžio kirtimo. Į darbą tekdavo eiti kolonomis net 20 km. Apskritai, daug Rytprūsių ir Klaipėdos vokiečių žuvo surinktų į stovyklas dar 1945 m. Aleksio Vaičio žiniomis, 1945 m. vokiečių Yluvos stovykloje (Rytprūsiuose) iš 12.000 karo belaisvių 8.000 mirė per kelis mėnesius.

Nuteisiami ilgametėmis bausmėmis buvo už paprasčiausius niekus, pvz., augščiau minimoji Ellos Neubacher sesuo Katarina gavo 15 metų s.d. kalėjimo tik už tai, kad nesutiko pasirašyti suklastotą protokolą; vienas lietuvis miško sargas iš Telšių — 15 metų, kad parodė vokiečių kareiviams kelią per mišką ir t.t.

Vokiečių spauda plačiai išgarsino grįžusio iš rusų karo nelaisvės gydytojo Dr. O. Kohlerio medicininę veiklą nelaisvėje. Rusai giriasi viską ne tik atradę, bet ir išradę, o Sov. Sąjunga, girdi, esanti pertekusi visokių turtų. Net ir medicininių reikmenų, kaip jų propaganda tvirtina, ten esą tiek daug, kaip nė viename kitam krašte, o ypač „imperialistinėse V. valstybėse“. Tačiau visai ką kitą pasakoja minimasis vokiečių 40 metų gydytojas, šiurpių karo nelaisvės sąlygų padarytas dar didesniu žmogiškumo apaštalu. Jo tikinimu, skurdas ir nešvara karo belaisvių ir civilių internuotųjų stovyklose buvo neapsakomi. Jam teko daryti sunkias operacijas be jokių anestezijos priemonių. Dr. Kohleris turėjo amputuoti kojas ir rankas paprasčiausiu skutimo peiliuku, nes nebuvo jokių chirurginių instrumentų, žaizdas teko užsiūti batsiuvio siūlais, nes nebuvo kitokių, infekcijos apimtose krūtinės tuštumose vykdyti drenažą „siurbliu“, padarytu iš paprasčiausio butelio ir pasenusios guminės žarnelės. Taip jam teko dirbt be jokių medicininių instrumentų ir reikalingų medikamentų daugiau kaip 11 metų. Per tą laiką jis suteikė pagalbą beveik 20.000 atvejų, ne kartą atlikdamas pačias sudėtingiausias smegenų operacijas ir išgelbėdamas tūkstančiams gyvybes. Tarp jo pacientų buvo daugiau kaip 3.000 rusų.

Darbo sąlygas būdingai pavaizduoja kad ir šis atsitikimas: vienoje stovykloje virsdamas medis įlaužė vieno belaisvio kiaušą, be to, sulaužė ranką ir šonkaulius. Kai rusas prižiūrėtojas norėjo jį taip be jokios pagalbos palikti, tvirtindamas, kad „kam čia rūpintis — juk vis tiek mirs“, Kohleris vis dėlto pasiryžo dar paméginti išgelbėti jo gyvybę. Neturėdamas jokių kitų priemonių, atsinešė iš dirbtuvės rankinį grąžtą, kaltą ir kūjelį, atidarė kiaušą ir pašalino iš smegenų masės kaulų atlaužas. Paskum kiaušą susiuvo paprasčiausiu iš dirbtuvės atsineštu siūlu, sulaužytą ranką įstatė į medinius spraustuvus, o šonkaulius tinkamai surišo. Pacientas 15 dienų išgulėjo be sąmonės, bet paskiau, atsibudęs, pasijuto gerai ir, grįžęs iš nelaisvės Muenchene sukūrė šeimą. Panašiu būdu Dr. Kohleris yra išgelbėjęs ir šimtus kitų žmonių. Todėl netenka stebėtis, kad, grąžintas į V. Vokietiją, jis buvo sutiktas kaip tikras didvyris. Pats Adenaueris jam paspaudė ranką, prezidentas Heussas papuošė jo krūtinę didžiausiu pasižymėjimo ženklu, o išgelbėti jo belaisviai su šeimos nariais per 3 dienas susiuntė daugiau kaip 1.000 laiškų. Vos grįžus, jam buvo pasiūlyta chirurgo vieta Koelno-Mehrheimo miesto ligoninėje, jį taip pat pagerbė neseniai posėdžiavęs vokiečių gydytojų kongresas. Ir dabar visa praeitis jam atrodo kaip koks piktas sapnas. Jo teismas Sovietuose truko vos penkias minutes. Dr. Kohleris buvo apkaltintas, kad kažką pikta pasakęs apie rusų revoliuciją, ir to užteko jį pasmerkti dešimčiai metų priverčiamųjų darbų. Tuo tarpu bolševikai vis tebesigiria, kad pas juos „visko yra“, o ypač „augštai stovinti medicina“... E

KARALIENĖS PAVYZDYS

Londonas. Didžiosios Britanijos Karalienė, duodama pavyzdį visiems britams, priėmė į Buckinghamo Rūmus savo tarnybon du 18-mečius vengrų darbininkus, pabėgėlius. Vienas jų Budapešte buvo kirpėjas, kitas restorano padavėjas.

PLB SEIMAS

PLB SEIMUI RUOŠTI INFORMACIJOS KOMISIJOS PIRMASIS PRANEŠIMAS

Amerikos ir Kanados Lietuvių Bendruomenių Valdybos, susitarusios šaukti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą ir numačiusios New Yorką tinkamiausia vieta, pavedė darbą LB New Yorko Apygardos Valdybai, prašant, kad čia vietoje būtų sudarytas seimui ruošti oganizacinis komitetas.

1956 m. gegužės 11 d. N. Y. Apygardos Valdyba sušaukė preliminarinį susirinkimą, pakviesdama 26 asmenis, iš kurių buvo išrinktas šio sąstato vadovaujamas prezidiumas: pirm. J. Balkūnas, vicepirm. J. Šlepetys ir A. Ošlapas, sekr. V. Vaitiekūnas ir ižd. A. Trečiokas.

Vėliau buvo sudarytos atskiros komisijos, būtent: Meno, pirm. V. Jonuškaitė; Sporto — V. Vakselis; Finansų — A. Trečiokas; Informacijos — kun. B. Mikalauskas; Ūkio — dr. A. Škėrys.

Komisijų pirmininkai dalyvauja prezidiumo posėdžiuose, informuodami apie savo nuveiktus ar planuojamus darbus.

V. Vaitiekūnas, dr. B. Nemickas ir A. Ošlapas paruošė PLB seimo laikinąją konstituciją, kurią komiteto prezidiumas priėmė. Ši konstitucija yra išsiuntinėta 22 Pasaulio Lietuvių Bendruomenėms, kurios yra prašomos neatidėliojant pasisakyti. Vadovaujantis šia konstitucija šaukiamas PLB seimas.

Seimo sukvietimo reikalu jau yra tikra: 1. Data: PLB seimas šaukiamas 1958 m., rugpjūčio 24 — rugsėjo 1 d.d. 2. Vieta: J. A. V., New Yorko miestas. 3. Meno paroda. 4. Spaudos paroda. 5. Sporto pasirodymai. 6. Simfoninis koncertas. 7. Seimo posėdžiams gautos patalpos Carnegie Endowment International Center, 1st Ave. ir 46 Str., New York, prieš Jungtinių Tautų būstinę.

Seimas turės atlikti bendruomeninius, reprezentacinius ir konstitucinius darbus. Jame bus išrinkta PLB Vyriausioji Valdyba.

Visų kraštų LB kviečiamos išrinkti atstovus į PLB seimą ir raštišku įgaliojimu juos atsiųsti. Išrinktieji atstovai, negalėdami patys asmeniškai dalyvauti, savo vietoje galės įgalioti kitus asmenis.

Pilnaties posėdis paskelbs Lietuvių Tautos pareiškiančios valios deklaraciją.

Yra numatytas provizorinis seimo darbų tvarkaraštis: 1958 m., rugp. 24, sekmadienį, meno ir spaudos parodų atidarymas, rugp. 25, 26 ir 27 atvykstančių svečių priėmimas, rugp. 28 atstovų susipažinimo pobūvis, rugp. 29 seimo posėdžiai, rugp. 30, šeštadien., seimo posėdžiai, sporto šventė, banketas, rugp. 31, sekmadienį, pamaldos, seimo posėdžiai, simfoninis koncertas, rugsėjo 1, pirmadienį, seimo sesijos baigimas.

Čia pateiktas tik pats bendrasis vaizdas. Seimo darbų tvarka ir apimtis bus nustatyta naudojantis visų pastabomis ir patarimais.

PLB seimo proga galėtų būti ir pasaulio lietuvių kongresas. Šis klausimas yra atviras, svarstytinas.

Visais seimo reikalais prašom rašyti šiuo adresu: Prel. J. Balkūnas, 64-14, 56th Rd., Maspeth 78, New York.

Informacijos Komisijos vardu
B. Mikalauskas

ŽUKOVO PLANAI

Svarstant kas dedasi Rusijoje, reikia atsiminti, kad tame 200 milionų gyventojų krašte kompartija teturi tik 5 milionus narių. Už šio komunistinio fasado, kurį sudaro valdininkija ir biurokratija be jokios naujos revoliucinės dvasios, yra 195 milionai žmonių, kurie nori gyventi. Jie buvo ir tebėra muilinami, tačiau pasakyti, kad jie visi yra akli, būtų sunku. Rusų reikalų specialistai, ar geriau rusus suprantą žurnalistai, ilgiau gyvenę Maskvoje, pažinę naują Rusijos veidą, tvirtina, kad vieną dieną Rusijos visuomenę būsią sunku suvaldyti, nes ta masė, laikui bėgant, MVD rankai silpnėjant, gali parodyti staigmenų.

Kai kurie specialistai išvedžioja, kad Rusijoje yra 120 milionų ūkininkų. Sovietų armijoje yra 90 nuošimčių ūkininkų vaikų. Ši armija, kuri pribaigė Stalino diktatūrą ir Berijos siautėjimą, įstatė į Kremliaus vyriausybę savo žmogų, Stalino ištremtąjį, maršalą Žukovą. Žukovas esąs antistalininkas Nr. 1, taip kaip Gomulka Varšuvoje. Abu buvo Stalino aukos: vienas nukentėjęs žiauriau, kitas mažiau, bet abu Stalino nekentę. Kariuomenės jėga sunaikinus Beriją, Kremliuje esanti pati svarbiausioji. Esą dėka Žukovo, Gomulka išgavęs laimėjimą Maskvoje.

Yra žinių, kad paskutinieji įvykiai Budapešte suerzino armiją. Armija, regimai, buvusi priversta kažkokiu būdu įsikišti Vengrijoje. Kai kurie šaltiniai tvirtina, kad ją suprovokavę kompartijos vadai tam, kad ne tik jie, bet ir ji būtų sukompromituoti, bendrai praliejęs kraują.

Jei armija dėl Vengrijos įvykių dar reiškia nepasitenkinimo ir gailisi patikėjusi dabartinės Rusijos vadovybės informacijomis, tai Chruščiovo ir Bulganino dienos turėtų būti suskaitytos. Kai kurie stebėtojai argumentuotai tvirtina, kad tikrumoje jokių stalinistų Kremliuje nėra. Yra tik kariuomenė iš vienos pusės ir Chruščiovas su Bulganinu kitoj pusėj. Mikojanas „siūlo“ tarp jų, stengdamasis suderinti veikimą. Chruščiovas ir Bulganinas buvo paskutinieji stalinistai ir pirmieji po antistalininės epochos žmonės. Toks galvojimas, atrodo, gana pagrįstas.

Nors armija ir nerodė iki šiol noro veltis politikon, spėjama, jog atėjęs laikas jai pasireikšti. Žukovas yra ūkininko sūnus. Jis nepaprastai atsargus. Jis yra vienintelis Rusijoje tikrai gerbiamas vyras, nepaprastai populiarus. Antras populiarumo atžvilgiu, visi tvirtina, esąs Malenkovas.

Malenkovas laukiąs savo valandos. Nors jis ir nevadovauja jokiai frakcijai, prieš porą metų buvo nusprendęs įvežti iš užsienio, iš Anglijos ir iš Amerikos tiek prekių, kiek jų reikalinga Rusijos gyventojams. To plano jam nepavyko įvykdyti, tačiau liaudis jo neužmiršo. Malenkovas, girdi, siekė taikos su Vakarais, palaipsnio grįžimo prie naujos tvarkos ir ekonominės liberalizacijos.

Atrodo, kad Žukovas su Malenkovo pagalba bandys grįžti prie ekonominių varžtų atsukimo ir pasiimti valdžią į savo rankas. Žukovas toks pat politikas, kaip dauguma rusų gyventojų komunistų. Į kapitalistinę sistemą jis, aišku, negrįš, tačiau galima spėti, kad Žukovo-Malenkovo valdžia, jei jų planai realizuosis, leistų rusams laisvai judėti ir iki tam tikro laipsnio laisvai prekiauti.

Mikojanas yra judrus armėnas, ilgus metus tvarkęs prekybos ministeriją. Jį žino užsienio prekybos delegacijos, kurios turėjo progos jį pažinti, kaip gerą komersantą. Jis visą laiką piršęs duoti Rusijai daugiau prekybinės laisvės.

Tačiau šaltieji teoretikai, Suslovas ir Pervuchinas visada griežčiausiai tam pasiprieš šinę, pažymėdami, kad prekyba yra komunizmo paneigimas.

Šios mintys yra gana įdomios. Jas perduodame laisvam apsvarstymui skaitytojui, sekančiam Kremliaus žaidimą.

SEPTYNIOS DIENOS

JAV PRIIMS DAUGIAU VENGRŲ

SEKMADIENIS. JAV prezidentas Eisenhoveris paskelbė, kad vieton anksčiau numatytų Amerikon priimti 5000 vengrų pabėgėlių, JAV priimsiančios 21.500.

Didžioji Britanija jau kuris laikas atsiveža po 700 vengrų per dieną. Pabėgėliai gabenami pačiais naujausiais lėktuvais Britannia.

Iš Varšuvos pranešama, kad tūkstančiai lenkų grįžta iš Sovietų Sąjungos. Rusai pagreitinę jų repatrijavimo formalumus po paskutinių pasitarimų su Gomulka Maskvoje. Varšuvos radijo žiniomis apie 15.000 lenkų sugrįžo per paskutinius mėnesius iš Rusijos gilumos. Vien lapkričio mėnesį iš Sibiro grįžo 5000 lenkų.

„TURITE JIEMS PADĖTI“!

Milano „Corriere d'informazione“ spausdina serijas priglaustų vengrų pabėgėlių aprašymus su fotografijomis. Štai keletas istorijų:

STEFANO — 11 metų berniukas iš Budapešto: „Į karą išėjau pirmosiomis dienomis. Pradžioje bijojau. Kada pamatėme pirmuosius rusų tankus, buvau su tėvu prie Margaritos tilto. Mano tėvas turėjo „Molotovo butelių“. Galvojau, kad tokiam mažam kaip man, geriausiai pasiseks rusų nepastebėtam prisiartinti prie tanko. Pribėgau ir sviedžiau bonką. Tankas užsidegė ir sprogo. Taip aš sunaikinau tris rusų tankus“.

LAJOS, 21 m. amžiaus, gyveno 11 km. nuo Budapešto: „Iš Vengrijos pabėgau su savo žmona. Esu kalvis. Su rusais buvo sunkus gyvenimas. Trūko maisto. Darbą pradėdavau 6 val. ryto sunkiose sąlygose. Taip buvo ir kitiems, todėl buvo reikalas kovoti. Manau, kad sukilimas įvyko netikėtai“.

KAROLY, 19 m. amžiaus iš Budapešto: „Kada pamačiau kovojant, pabėgau iš angliakasių mokyklos. Gatvių kovos yra sunkios. Mačiau daug žuvusių savo mokyklos draugų. Žuvus draugams, pasisekė pabėgti į Austriją. Man pasakė, kad Italijoje nėra angliakasiams darbo, bet esu jaunas ir iš moksiu bet ką daryti, noriu tik laisvo krašto, kur galima kalbėti ir balsiai pasakyti ką galvoju“.

FERENC, 20 m. amžiaus iš Budapešto: „Esu futbolininkas iš Stalino komandos. Nors nesu toks garsus kaip Puskas, bet kiti man sakė, kad esu neblogas žaidėjas. Kada darbininkai ir studentai pradėjo manifestacijas, aš buvau pimoje eilėje ir kovose beveik vadas. Ginklus įsigijau iš rusų ir su jų ginklais susprogdinau du rusų tankus“.

JOSEPH, 20 m. iš Budapešto: „Kai atvykus į Italiją žmonės mus sveikino ir bučiavo, man pasidarė bloga ir pradėjau verkti. Mes nesam įpratę prie tokio gero priėmimo. Mano brolį rusai nužudė Budapešte. Kovojome keturias dienas, kovojome visi. Patys stiprieji tebėra savo vietose. Turite jiems padėti“.

NAUJOS SĄJUNGOS ART. RYTUOSE

ŠEŠTADIENIS. Iš Pakistano pranešama, kad turima vilčių, jog Libanas ir Saudi Arbija netrukus paskelbsiančios solidarumą su musulmonų kraštais, priklausančiais Bagdado paktui.

Tokios žinios, dar nepatvirtintos, paskliido po to, kai JAV paskelbė garantuojančios teritorinį integralumą ir politinę nepriklausomybę Persijai, Pakistanui, Turkijai ir Irakui.

Iš Pakistano spaudos galima spręsti, kad JAV pasisakymas dėl garantijų Bagdado pakto musulmonų valstybių priimtas su dideliu džiaugsmu. Skaitoma, kad Amerikos „paralyžo“ gals yra geras.

Pakistano laikraštis DAWN rašo, kad Nasseras turėtų patikrinti savo galvos veikimą pas psichiatrą.

VENGRŲ DARBININKAI KURIA ATSKIRĄ VALSTYBĘ

Įvykiai Vengrijoje ėmė kristalizuotis naujoje formoje. Vėl yra vilties, kad vengrų revoliucija laimės prieš kompartijos likučių valdžią. Tai jie atsieks ne sumušdami rusų armiją, bet visai kitu keliu.

Viena išvada yra tokia: revoliuciniai darbininkų komitetai, stipriai veikią už Budapešto miesto ribų, nusprendė pradėti derybas su marionetine Kadaro vyriausybe. Jie dabar kuria autonomines administracijas, daugumoje pramonės rajonuose.

Antroji išvada tokia: rusų kariniai daliniai, siekdami atstatyti krašte normalų gyvenimą, stengiasi okupaciją daryti „neregimą“. Jie net ir iš Budapešto beveik išsikraustė, palikdami tankus tik strateginiuose taškuose. Kai kuriose provincijos vietovėse kariuomenė sudaro įspūdžio, kad ji nenorinti kištis į vengrų vidaus reikalus, jei tik vengrai juos pačius palieka ramybėje.

Šiuo metu Vengrijoje veikia dvilypė valdžia: vienoje pusėje yra okupacinės armijos karinė kontrolė, gi kitoje pusėje — revoliucinės darbininkų ir studentų tarybos, kurios sudaro už Budapešto ribų vienintelę administraciją. Gi Kadaro „vyriausybė“ plasnoja tarp tų dviejų jėgų.

Ši padėtis primena Kerenskio periodą Rusijoje, kada 1917 metais laikinoji vyriausybė skaitėsi atsakinga valdžia, tačiau faktinoji valdžia buvo darbininkų, ūkininkų ir kareivių rankose.

Žiniomis iš Vengrijos, revoliucinės tarybos administruoja šiaurės—rytų provincijas Borsodą ir Gomorą, vengriškąjį Ruhrą, kur yra didžiausios anglių ir geležies kasyklos. Čia sukilėliai paskelbė „nepriklausomą respubliką“ su sostine Miskolic mieste. Praktikoje tai reiškia, kad šių sričių organizuotoji darbininkija atsisako toliau turėti reikalų su Kadaro vyriausybe.

Pranešama, kad pramonės ir kasyklų rajonai — Gyoer ir Somogy prisijungė prie naujosios anti-stalininės valstybės. Miscolic radijo stotis jau skelbiasi esanti nepriklausoma ir kviečia kitas sritis prie to rajono jungtis.

Nors rusai persekioja darbininkų tarybų judėjimą ir jų vadus deportuoja, tačiau daug darbininkų vadų pabėgo per paskutines savaites iš Budapešto ir veikia šiame šiaurės-rytų rajone.

Stiprios buvusios vengrų armijos, studentų ir ginkluotų darbininkų pajėgos pasitraukė į Matrą ir Bukk kalnus ir jos dengia priėjimą prie Miscolic, kur susidarė reikalingos sąlygos naujai revoliucinei vyriausybei įsikurti ir veikti.

JAV NUTARĖ PAGELBĖTI EUROPAI

PENKTADIENIS. Pasklidus gandams, kad Prancūzija ir Didž. Britanija derasi su rusais dėl naftos pirkimo, JAV vyriausybė nutarė vykdyti planą, kuriuo buvo numatyta pagelbėti Europai. Pagal šį planą, Europa galės įsigabenti per metus 40 milionų tonų naftos produktų iš JAV. Tačiau reikia pažymėti, kad metinis naftos produktų sunaudojimas Europoje siekia 112 milionų tonų. Skirtumas bus išlygintas iš Persijos ir Viduriniųjų Rytų atgabenta nafta.

Kol tas planas pradės veikti, Europai naftos truks. Reikalai palengvės tik išvalius Suezo kanalą, ir pradėjus naftos tiekimą šiuo trumpiausiu jūros keliu.

TURKIJA MOBILIZUOJA

KETVIRTADIENIS. Aprimus reikalams Sueze, karo pavojus persikėlė į kitą Artimųjų Rytų zoną — į Siriją. Sirijoje vyriausybė jau nebeįveikia susidoroti su savo armija, kuri tvarko krašto politiką. Kaip žinoma, rusai prigabeno daug ginklų ir lėktuvų į Siriją.

Sirijos ir Egipto šaltiniai skleidžia gandus apie povojų Sirijai. Pavojus esąs iš Irako ir Turkijos, nes tiedu kraštai nori Siriją „likviduoti“. Rusų spauda ypatingai puola Turkiją, kuri, kaip žinoma, surišta karinėmis sutartimis su Vakarais Bagdado paktu.

Ryšium su grąsinimais, Turkija turinti 500 mylių sieną su Sirija ir 300 mylių sieną su Rusija, paskelbė dalinę mobilizaciją. Turkija pažymi, kad tai tik metiniai pratimai. Tačiau pažymima, kad dalinoji mobilizacija yra susijusi su įtempta padėtimi. Kariuomenė būsianti sukoncentruota prie Sirijos ir Rusijos sienų.

„VENGRAI NEVERGAUS“!

Budapešte įvyko nepaprastai jaudinanti ir daug sakanti demonstracija. Demonstravo ne vyrai su ginklais, bet moterys ir vaikai su gėlėmis. Milžiniška, niekur iš anksto neskelbta demonstracija, susigrupavo Budapešto gatvėse. Moterys su mažais vaikais ir vaikų vežimėliais ėjo su tautinėmis vėliavomis, gėlėmis ir žvakutėmis pagerbti žuvusiųjų prie Nežinomo Kario kapo. Rusai tuoj sugabeno tankus ir kariuomenę. Jie bandė demonstraciją išsklaidyti. Nepavyko. Rusai sudarė geležinį ratą apie paminklą. Moterys grūmėsi su raudonarmiečiais. Įvyko daug žiaurių scenų. Viena 16 metų graži mergaitė, pamačiusi rusų generolą, priėjusi spjovė jam į veidą. Generolas čiupo ją už rankos, bandydamas įtempti ją į šarvuotį, tačiau subėgusios moterys išgelbėjo mergaitę iš ruso nagų. Viena sena moteriškė kitam rusų generolui grąsino verkdama kumščiu, gi kitos moterys pribėgusios apskaldė generolui antausius. Pribėgę kareiviai išgelbėjo savo vadą. Apie dvyliktą valandą į Herojų aikštę atvyko Kadaro marionetinės vyriausybės krašto apsaugos „ministeris“ su keliais augšto laipsnio rusais. Demonstracijai buvo leista praeiti pre Herojų aikštę. Moterys susigrupavo po keturias ir, praeidamos pro Nežinomo Kario paminklą, sudėjo gėles ir žvakutes. Tą pat dieną jos papuošė visose aikštėse ir parkuose rusų nužudytų ir sukilime žuvusių patriotų kapus. Baigdamos demonstraciją, moterys sukalbėjo tautinio laisvės poeto Petoefi poemą, kuri baigiasi žodžiais: **„Vengrai niekad nebus vergais“.**

MIELA IR LIŪDNA VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Tadas Ratkūnas

Lapkričio 24 d. Šeštadienis. Niūri ir šalta diena. Profesorius, atvykęs iš Amerikos Europon moksliniais tikslais, ilsisi draugo bute netoli Frankfurto. Suskamba telefonas. Paaiškėja, kad lietuvių gimnazijoje reikalingas prelegentas kalbėti Kariuomenės šventės minėjime. Svečias iš Amerikos mielai sutinka. Jis seniai norėjo asmeniškai susipažinti su lietuvybės ugdymo židiniu tremtyje. Vakare jį gabena ten jo draugas, filosofijos daktaras su senu Volks wagenu. Kelyje kalbamasi apie lietuvišką mokyklą — jos svarbą ir jos kryžiaus kelius.

Štai ir lietuviška šventovė Vokietijos nuošaliame kaime. Sustojama mokyklos di deliam kieme. Nematyti nė gyvos dvasios. Vėliau prabėga jaunas vyrukas. Draugui pažįstamas mokinys. Užkalbina:

— Kur čia turėsite minėjimą šį vakarą?

— Nieko negirdėjau, — mandagiai at sako sudiozas.

— Gal jis ir nežino, — kalba palydovas. — Jieškosim vadovybės.

Prie barako, mokyklos valgyklos laiptų, pasigirdo kapelionas.

— Na, tai kaip čia yra, mokiniai nieko nežino apie Kariuomenės Šventės minėjimą į kurį pakviesti atvykome?

— Man irgi nauja žinia, — atsako konfratras.

— Mat, tai čia taip einasi, — sumurma vienas iš jų.

Nutariama jieškoti direktoriaus. Po valandėlės tamsiame kiemo gale pasirodo sambi žmogysta. Prieiname. Tikrai, ponas direktorius.

— Prašom susipažinti, pone direktoriau, čia lietuvis profesorius iš Amerikos. Jį atvežiau skaityti paskaitos Kariuomenės Šventės minėjime, kaip prašyta jūsų kolegos mokytojo.

— Berods lyg ir buvo tuo reikalu kalbėta, bet nieko rimto nebuvo nutarta.

— Tai matai, — stebėjosi palydovas.

Bet vienas jūsų mokytojų mus kvietė šiam vakarui.

— Taip, taip vienas jų ruošėsi paskaitai, bet paskiau turėjo išvykti ir minėjo, kad jo vieton kažkas kitas kalbės, bet juo kaudamas tai sakė..., — tyliai, su didelėm pertraukom, prislėgtu balsu ir truputį iro niškai nusišypsodamas, šnekėjo direktorius. Jausdamas svečių mažą nepasitenkinimą, pridūrė:

— Bet mes galime mokinius sušaukti šį vakarą arba rytoj, jeigu reikalinga. Didžioji salė, tiesa, yra miltų maišais užversta, bet tada suruošim skaitykloje ir tik vyresnių klasių mokiniams.

Tai pasakęs, nutilo, jo galva palinko. Visus gaubė nemaloni tyla šaltai drėgname ore prie didvyrių žemės šviesos židinio. Slėgiantis momentas buvo nugalėtas garsaus mokinių juoko, kuris veržėsi pro bendrabučio duris ir sekančio pokalbio:

— Arvydai, ar važiuosi rytoj vakare šokti? — klausė skardus mergaitės balsas.

— Ne, Eliute.

— Kodėl?

— Laiko rimtumas verčia susikaupti, be to dar neparuošiau Lietuvos istorijos pamokų.

Spontaniško mokinių juoko ir jų rimto pokalbio garsų aidėjime buvo susitarta, kad Kariuomenės Šventės minėjimas įvyks rytoj, sekmadienį 11.30.

Svečiai atsisveikina su direktorium. Išeinant pro gimnazijos kiemo vartus, profesorius dar kartą atsigrįžo. Buvo vėl tylu. Lietuvybės tvirtovės vadas, stambaus ūgio žmogus, apsivilkęs juodu paltu ir su prancūziško stiliaus berete, stovėjo vienų vienas, gal ir vienišas kiemo gale; jį dengė niūri mėnulio šviesa. Jis atrodė kaip narsios divizijos vadas, kuris, netekęs ginklų, stovi beviltiškumo prislėgtas karo lauko krašte, ir pergyvena savo dvasioje tragišką kovą su žiauria likimo dalia.

Einant jieškoti nakvynės, gimnazijos ka pelionas aiškino svečiui, kad direktorius yra tikrai geras žmogus, kad jo būdas iš prigimties esąs lėtas, kad jo asmeniškas gyvenimas jam teikia daug skausmo, kad jo pareigos labai sunkios: jo šeima esanti Amerikoje jau ilgą laiką, o jis dar Europoje ne savo noru; jis turįs kęsti, kaip jo mokiniai šaltuose kambariuose ir nedavalgę turi ruošti pamokas, o jo kolegos mokytojai turi drebėti iš baimės, kad sekantį mėnesį gali likti be duonos kąsnio.

Užsitikrinęs nakvynę pas gimnazijos ūkvedį, profesorius, lydimas dviejų mokinių, šeštoko ir septintoko, išėjo aplankyti seniai pažįstamą mokytoją, gyvenantį privačiame bute, kilometro atstume nuo gimnazijos. Moksleiviai buvo labai mandagūs, pagelbūs ir gražiai išauklėti; jie atrodė jam geresni kaip daugelis lietuvių jaunuolių, kuriuos jis sutiko Amerikoje.

— Kaip jums čia patinka mokytis? — klausė profesorius. ž

— Labai patinka. Tik bijome, kad gimnazija gali greit užsidaryti.

— Dėl ko?

— Mokytojai sako dėl lėšų stokos.

Profesorius daugiau nebeklausė, veikiau jis klausė pats savęs:

— Nejaugi pasaulio lietuviai tremtyje tikrai nepajėgtų išlaikyti šito lietuviškumo židinio, tautiškos garbės ir laisvės simbolio? Nejaugi jie nenorėtų, kad tas židinys degtų ilgai ir stipriai?

Profesorius rado savo senos pažinties draugą mažoje virtuvėje. Jis valgė sausą bulkutę ir gėrė liepos žiedų arbatą. Cukraus nebuvo matyti ant stalo. Jo pečius dengė senas apiplyšęs nertinys, turbūt prieš 10 metų gautas iš UNROS. Jis skundėsi, kad jo žmona norinti jį ištempti Amerikon:

— Aš esu senas žmogus, 30 metų išdirbęs pedagoginį darbą; aš nenoriu mirti ten, plaudamas „dishes" restorane; aš noriu dar ilgai šviesti lietuvišką jaunimą tremties gimnazijoje, — kalbėjo garsiai, beveik šaukdamas „Archimedo" autorius; jo akys blizgėjo ašarose. Mažas radijo apa ratas tyliai perdavė paskutinį sakinį iš Schuberto „Unvollendete".

Prieš einant gulti, profesorius ilgai kalbėjosi ūkvedžio raštinėje su keliais gimnazijos pareigūnais. Iš Amerikos, laisvės ir tolerancijos krašto, atvykęs lietuvis, negalėjo suprasti girdėdamas, kad idėjinės ir politinės srovės negali darniai veikti didžios ir garbingos idėjos vardan.

Svečiui teko miegoti vienam kambary su ūkvedžiu. Senas pareigūnas atsiprašė sveti, jeigu jis naktį miegos neramiai; sakė, kad jo inkstai netvarkoje ir turįs chroninį nugarkauklio reumatizmą.

— Esu metus išbuvęs ligoninėje ir dar turėčiau gulėti lovoje, bet negaliu — du vaikai ir žmona, kurie gyvena už dviejų šimtų kilometrų nuo čia, nori valgyti ir ap sirengti.

Sekmadienį, valgant pusryčius barake, mokyklos valgykloje, buvo taip šalta, kad svečias negalėjo pakelti kavos puodelio prie lūpų, nes drebėjo visi jo pirštai. Paste bėjusi tai šeimininkė, moteris, matyt su humoru, prabilo:

— Jums, pone profesoriau, atrodo, einasi taip, kaip mano jauniausiam sūnui: jis irgi jaudinasi nuo pat ryto, kai jam vakare reikia dalyvauti programoje ir deklamuoti eilėraštį.

Profesorius nusišypsojo ir užsidėjo paltą.

— Ach, jums taip šalta, todėl jūsų rankos dreba. Atleiskite. Sekmadieniais mes taupome kurą, mes negalime kitaip. Sušilsit kaip nors nuo karštos kavos.

— Suprantu; sušilsiu, — sutiko svečias iš Amerikos, draugiškai nusišypsodamas gimnazijos virtuvės vedėjai.

Pamaldos kaimo koplyčioje. Gieda visi mokiniai, pritaria ir direktorius. Jų giedoji mas nėra toks galingas ir iškilmingas, kaip, sakysim, Bostono lietuvių choro, bet ne dėl to, kad jie nesugebėtų, bet greičiau dėlto, kad jie neturi Jeronimo Kačinsko. Nežiūrint to, jų paprastas giedojimo būdas išreiškia nepaprastą garbę Dievui. Kapeliono pamokslas be patoso ir puošmenų; kalba kaip draugas į draugą. Primena bažnytinių metų paskutinio sekmadienio evangeliją, kuri sako, kad Dievo Sūnus ateis garbėje ir didybėje. O mes turime būti verti Jį tinkamai sutikti. Mes turime melstis, kad būtume verti, kad būtume verti ir to stebuklo, kuriuo yra palaikoma ir mūsų gimnazija — lietuvių laisvės ir kultūros židinys. Tais žodžiais jis nusako, kas yra reikalingiausia.

Minėjimas. Prelegentas iš Amerikos dalyvių sutinkamas tyliai, be šypsenų ir entuziazmo šaltoje skaitykloje, kur dalyvauja keletas mokytojų ir apie 50 mokinių. Profesorius išreiškia džiaugsmą, kad jis gali asmeniškai matytis su tais, kurie lietuviškos kultūros dvasioje siekia mokslo tremtyje. Jis kalba apie žmogaus ir tautų laisvės svarbą mūsų dienose. Jis jieško kelių, kaip sutrumpinti žiaurių kentėjimų valandas tiems, kurie neša tragiškai skaudžią vergystę. Jis pabrėžia, kd geroje dvasioje išmokslinti žmonės kovoje už laisvę yra ne mažiau svarbūs kaip atominiai ginklai. Primena taip pat, kad pavergta tėvynė trokšta pasaulinio garso lietuvių su išbaigtu mokslu ir gilia krikščioniška kultūra. Kalbėtojas nušviečia kaip kaliniai retežiais surakintas rankas kelia į šviesą ir gie da pasirodančiai saulei garbės giesmę — scena pavaizduota Beethoveno „Fidelio" operoje. Šviesa yra laisvės simbolis, kaip tamsa yra vergystės išraiška. Kur nėra laisvės ten yra pragaras.

(B. D.)

DVI NAUJOS R. SPALIO KNYGOS

Kitais metais „Terros" leidykla Amerikoje. Čikagoje, pasiėmė išlesti dvi naujas Anglijoje gyvenančio rašytojo R. Spalio knygas. Nauja jo novelių knyga žadama išlesti apie Velykas. Antroji knyga išeis ru deniop. Tai bus tęsinys „Gatvės berniuko nuotykių" ir „Ant ribos". Tas naujasis ro manas bus pavadintas „Alma mater" ir vaizduos studentų gyvenimą.

OLIMPIJADOJE PASIŽYMĖJO LIETUVIS

16-je pasaulinėje sporto olimpijadoje, Melbourne, lietuvis Mikėnas buvo apdovanotas sidabro medaliu. Šį laimėjimą mūtų tautietis atsiekė užimdamas antrą vietą 20 kilometrų žygyje. Jis šią distanciją nužygiavo per 1 val., 32 minutes ir 2 sekundes. Deja, laimėtoją pagerbiant, buvo griežiamas Sovietų Sąjungos himnas, nes mūsų tautietis kaip ir visi pavergtų kraštų spor tininkai (išskyrus satelitinius kraštus), bu vo priverstas ginti ne Lietuvos, bet Rusijos spalvas.

Spaudoje minimi ir kiti mūsų tautiečiai, sovietų komandų nariai. Lietuvis Petkevičius ir augalotas latvis Krumins žaidė rusų krepšinio komandoje, kuri užėmė antrą vietą. JAV supylė Sovietų Sąjungos krepšininkus ir laimėjo pasaulio pirmenybes, rusams, dėka lietuvių ir latvių, teko antroji vieta, Uragvajus nugalėjęs Prancūziją gavo trečią vietą.

Iki finalinių rungtynių buvo prasimušęs ir mūsų pusiau sunkaus svorio boksininkas Murauskas. Tačiau artėjant prie pabai gos, jį sutašė čilietis Lucas.

MAMA UŽDRAUDĖ...

T. T. Kapucinų parapijos rektorius prašo mane palydėti šoferį, kuris veš į Bocholto lagerį naujiesiems vengrų pabėgėliams tikinčiųjų suaukotus rūbus. Stovyklą gerai prisimenu, nes prieš keletą metų tenai buvo apgyvendinta virš tūkstančio pabaltiečių, jų tarpe keli šimtai lietuvių vyrų. Stovyklon ką tik atvykęs naujas ven grų transportas, per 400 žmonių.

Salėje jau po priėmimo kalbų, bet dauge lis dar sėdi kėdėse ir laukia, kol vertėjas garsiai pašauks vardus ir pavardes, o prie durų stovį R. Kryžiaus ir Caritas pagelbininkai nuves į nurodytą baraką.

Netoli durų pamatau kaip bičių spiečiaus apgultą vengrų kapelioną. Pastebėjęs mane, valandėlei atsiprašo tikinčiuosius ir kviečia grįžti su juo. Atsisveikinu šoferį ir dairausi salėje.

Matau keletą šeimų su mažais vaikais, bet daugiausia vyrai: darbininkai, studen tai, mokiniai, akademikai. Ir visų veiduose tebežymi paskutiniųjų dienų siaubas ir nuovargis.

Grįžtant užkalbinu kapelioną ir jis pasakoja, kad savo tautiečių širdyse teberadęs tris vengrų tautos tvirtybės stulpus: prisirišimą prie Dievo, šeimos ir tėvynės, nežiūrint komunistų valdžios siautėjimo metų.

Sutikęs jį vengras, angliakasis, su ašaro mis akyse sako: „Pagaliau po tiek metų laisvai ir be baimės galiu pasveikinti kunigą, kaip pridera: Garbė Jėzui Kristui!"

Bolševikai jau pradžios mokyklų vaikus mokė, kaip pripylus bonką benzino padeg ti „priešo" tanką. Kai pirmieji rusų tankai puolė vengrų laisvės kovotojus, 13-14 metų berniukai atsigabeno iš fabriko skysto muilo, ištepė gerą galą gatvės ir tankams pradėjus suktis vietoje, taikliai ėmė vaišinti „Molotovo koktailiu". Bet 8-9 valandą vakaro vaikai dingdavo: tėvai liepdavo namo!

16 metų jaunuolis, per[illegible] per vieną petį automatą, per kitą šovinių kaspiną, neša prie fabriko vartų sargybą. Praeivis, atkišęs pokelį cigarečių, siūlo jaunuoliui užsirūkyti. Jaunuolis padėkoja ir pasiaiški na: mama uždraudė.

— O ginklą nešioti? — nustebęs klausia praeivis.

— Motina mane išmokė viską paaukoti tėvynei.

Prie įvažiavimo į autostradą kapelionas sustoja ir paleidžia mane pėsčią. Grįžtu vienuolynan, o mintys per Vengriją skren da į Lietuvą.

T. K.

IŠKILMINGAI SUTINKAMI VENGRIJOS PABĖGĖLIAI

Italija iki šios savaitės iš Austrijos parsigabeno 1.500 vengrų. Jie atvyko su auto kolona, susidedančia iš 30 didelių autobusų. Pervažiuojant per miestus visur buvo sutikti iškilmingai. Pizoje pabėgėlius sutiko su trispalvėm vėliavom ir gėlių puokš tėm, italams šaukiant: „Tegyvuoja laisva Vengrija"! Priėmime dalyvavo miesto civilinė ir dvasinė valdžia: burmistras, prefektas, arkivyskupas ir tūkstančiai miesto gyventojų, kurie pabėgėliams įteikė gėlių puokštes ir įvairių dovanėlių. Skambino miesto bokšto varpas, kuris naudojamas tik labai retomis progomis. Falk fabriko darbininkai surinko aukų per pustrečio mi liono lyrų. Veronos miestas į Austriją veng rų pabėgėliams išsiuntė vieną vagoną obuo lių. Torinas į Austriją išsiuntė du sunkvežimius, pilnus maisto ir drabužių. Vičencos miesto elektros darbininkai dirbo vieną valandą viršvalandžių, tą uždarbį skirdami vengrų pabėgėliams. Nors Italija nėra turtingas kraštas, bet parodo solidariškumo ir gyvą brolišką užjaučiančią meilę. Visuose miestuose, vadovaujant vyskupams, vyko maldos procesijos už Vengrijos laisvę.

Kanados vyskupai nuo savęs paskyrė 5000 dolerių pabėgėliams, o Kanados ministeris pranešė, kad vyriausybė skiria 200.000 dolerių pabėgėliams per tarptautinį Raudonąjį Kryžių. Šveicarijos Caritas iki šios savaitės pradžios surinko 12.000 frankų aukų, 900 antklodžių, 500 matracų, 50 tonų drabužių ir vaistų. Vokietijos Caritas surinko 250.000 DM aukų ir jau paruošė 20 vagonų pirmosios pagalbos dalykų, kuriuos veš į Vengriją, kai tik gaus leidimą.

Sekmadienio rimtai

Saulėtekio Mergelė

Gruodžio 8 d. visas katalikiškas pasaulis iškilmingai švenčia Marijos Nekalto Prasidėjimo šventę. Ji vienintelė iš šios že mės dukrų kuriai Dievas suteikė šią didžiąją privilegiją, išskyręs iš visų savo kū rinių, apsaugojęs nuo gimtosios nuodėmės, kad būtų tobuliausia ir verčiausia Dievo Sūnaus Motina. Dangaus pasiuntinys Mariją sveikina: Sveika, malonės pilnoji, Vieš pats su tavimi, tu pagirta tarp moterų! Šv. Jonas savo apokalipsinėse vizijose Mariją mato rytmečio dangaus skliaute, spinduliuojančią kaip saulė, vainikuotą žvaigždėmis. Kaip šviesa yra tamsumos priešingybė, taip Dievo malonė nuodėmės priešingybė. Neveltui krikščionys taip myli Mari ją, Joje matydami Mergelės ir Motinos skaisčiausią idealą, galingąją Užtarėją dan guje!

Ką kalba šv. Raštas apie Mariją esame atvejų atvejais girdėję. Ką apie Ją sako tradicija, liturgija, šventieji, taip pat žinome. Išgirskime ką apie Mariją kalba tie mūsų broliai, kurie Jos garbei dar nestato šventovių ir altorių, kurie Jai dar nepri pažįsta Dievo Motinos garbės.

Garsusis pedagogas Foersteris atvirai ap gailestauja, kad evangelikai su Marija yra netekę galingo veiksnio auklėjimui ir bend rai žmonijos dvasios kultūrai. „Iš tikrųjų, rašo jis, kokios reikšmės yra turėjusi Nekaltoji mergelė žmonijos dvasios kultūrai, yra daugiau, negu užvaldymas išorinės gamtos technikos pagalba. Ar literatūroje bei istorijoje galima rasti asmenybę, kuri turėtų tokios sielas valdančios jėgos, kokia eina iš Švč. Mergelės Marijos asmenybės, iš Viešpaties Tarnaitės, kurioje valios klus numas tarnybai išauga ligi visiško atsida vimo Dievo valiai ir todėl yra išaukštinta iki Dangaus Karalienės". Neužmirškite, kad tai yra protesto žodžiai ir jis ne vienas taip mano. Baudenbacher yra parašęs knygą (Marienblumen auf fremder Erde), kur jis yra surinkęs daugiau negu šimto žymių protestantų nuomonių, pasisakančių apie Marijos garbinimą. Žinomas rašytojas Maksas Jungnickel rašo: „Grįžkime mes prie Marijos himnų, kurie taip malonūs, tarsi jie būtų mėnulio spinduliais rašyti, taip gaivūs, tarsi rytmečio rožės kvapu ap laistyti. Tada mes papuošime savo bažny čias laukų gėlėmis ir miško medžių šakelėmis. Tai bus tarsi motinos apsilankymo šventė, nes Marijos grįžimas į mūsų bažny čią bus Motinos grįžimas..."

Pastorius Rueger rašo: „Marijos šventė turi būti atnaujinta. Mums šiandieną jos reikalingos, būtinos labiau, negu kada nors. Atidarykime Marijai mūsų bažnyčios duris. Mes Jai gedosime, mes apie Ją kalbėsime, Joje mes mylėsime ir garbinsime maloniąją ir skaisčiąją Mergelę ir Motiną". Tokios nuoširdžios meilės Marijai mes tikrai galime pasimokyti š pastoriaus Rueger. Kitas pastorius Flamming savo veikale (Maria die Mutter unseres Heilandes), ra šo: „Marija, milionai sielų šiame pasaulyje Tave garbina, šaukiasi Tavęs savo reikaluose, prie Tavo kojų klaupiasi tą valandą, kai jas aplanko skausmas arba džiaugs mas. Tiems milionams Tu esi Saulė, kuri viską apšviečia".

Marija atnešė nekaltybę pasauliui ir ją palaiko. Kur nėra Marijos — nėra ir tos dorybės. Kai aistrų vėjai žemiškąją kelionę padarys audringą ir pavojingą, tada skaisčioji Mergelė parodys saugią kryptį ir neleis nugrimsti į nešvarumo bangas!

P. Dauknys MIC

PAMALDOS

DERBY — gruodžio 9 d. 12 val. Sisters of St. Mercy koplyčioje, Bridge Gate.
COVENTRY — gruodžio 16 d. 12 val. St. Elizabeth bažn.
BIRMINGHAM — gruodžio 23 d.
WOLVERHAMPTON — Kalėdų I dieną.
CORBY — Kalėdų II dieną.
NORTHAMPTON — gruodžio 30 d.
SHEFFIELD — gruodžio 16 d., 11 val.
NOTTINGHAM — gruodžio 23 d., 12.15 v.
BRADFORD — gruodžio 25 d., 12.30 v.

PIRMAS LAIŠKAS

BR. DAUBARAS

(Antras tęsinys)

Tuo laiku, kai Shanklino pilies bokšte laikrodžio šeši duslūs dūžiai sutirpo vis tirštėjančioje pajūrio migloje, kai Martynas Papartis, nusileidęs nuo stataus skardžio skubėjo prie jūros tilto, Kaune, Muzėjaus bokšto laikrodžio devyni tan-tantan nuaidėjo per sniegu apsidengusius sto gus. Paskutinis laikrodžio gaudimas dar tebevirpėjo sausame žiemos ore, kai kažkur Žaliajme Kalne, tarsi to gaudimo iš miego pažadintas šv. Antano bažnyčios varpelis nedrąsiai aiktelėjo, kviesdamas ti kinčiuosius Kūčių vakaro maldoms.

Žemai, miesto centro gatvėse, buvo tokia ramybė lyg pirmą sekundę keleiviniame vagone, kai netikėtai sustoja traukinys. Že mėn krito retos snaigės, tokios, kokios pa prastai matomos krentant vieną kartą me tuose — Kūčių vakarą.

Mickevičiaus gatvėje, augštoje mūro tvo roje, tingiai sujudėjo juodų geležinių vartų mažosios durelės. Cyptelėjo, it atvežiamojo karsto dangties vinys ir, kai pro jas iš slinko pilkas šešėlis, jos skubiai užsitrenkė, tarsi bijodamos, kad išvarytasis negrįžtų vidun.

Pilkasis šešėlis valandėlę stovėjo čia pat prie kalėjimo vartų. Nežinia, ar jį buvo apakinusi sniego ir tvoroje spindinčių lem pų šviesa, ar iš viso jis nežinojo kuria kryptim pasukti. Iš po skaros kyštelėjo liesa, vaško spalvos ranka ir dviem pirš tais pasisėmė žiupsnelį puraus sniego. Nubrizgusios skaros siūlai brūkštelėjo lygų sniego paviršių, valandėlei palikdami sunkiai įžiūrimus pėdsakus. Vaškinė ranka priglaudė prie garuojančių lūpų sniego žiupsnelį su tokia pagarba ir šventumu, tarsi mergaitė, priimdama Pirmąją Komuniją.

Moteris perėjo kiton gatvės pusėn. Jos palikti sniege pėdsakai buvo sujungti nepertraukiamais giliais brūkšniais: ji negalėjo pakelti kojų, apautų kalėjimo sudilusiomis klumpėmis. Dabar ji vėl sustojo ir, pasisukusi žiūrėjo į vienintelę tamsią dėmę, geležinius vartus, lyg jos akimis būtų pakeliama tik juoda spalva.

— Keturi metai, — išsiveržė ne balsas iš jos lūpų, bet tik tirštesnis garų sluogsnelis ir tuoj pat išsisklaidė šaltyje. Iš Laisvės Alėjos pasisuko pluoštas šviesos, skubiai artėjantis prie vis tebestovinčio šešėlio. Moteris krūptelėjo, lyg tai būtų ne šviesos spinduliai, bet botago kirčiai ją užgavę. Ji paslėpė veidą skaroje, ir pajudėjo prieš akinančią versmę. Pralėkiančio automobiliaus sukeltas vėjas pūstelėjo kelias snaiges moters veidan, ir jos tuoj pat ėmė tirpti, virsdamos smulkiomis ašarėlėmis. Plonu liežuviu ji perbraukė suvytusias lū pas, surinkdama lašelius: jos akys seniai buvo išsekusios ir ji džiaugėsi pajutusi drėgmę lūpose ir atsikišusiuose žandikauliuose.

Prieš save ji matė siaurą baltą takelį. Ji neprasklaidė galvą gaubiančios skaros, bijodama pamatyti iš karto visa tai, ko ji nematė per keturis metus.

Karts nuo karto moteris akimirkai susto davo. Ji nejudėjo, nesidairė, lyg spręstų: eiti pirmyn, ar grįžti iš kur išėjo, ar gal laukti, kol lygiais dryželiais krentančios snaigės užlygins jos pėdsakus, taip ryškiai suardžiusius baltutėlį kilimą. Tik priėjusi Vytauto prospekto ir Laisvės Alėjos kryžkelę, ji vis dažniau ėmė tauškėti klumpėmis, neseniai nuvalytame grindinyje, kol jos žingsniai virto smulkučiu bidzenimu, primenančiu visai seno žmogaus skubėjimą. Čia buvo akinančiai šviesu. Toje šviesoje kampinis tamsus pastatas jai atrodė panašus į niūrų ir grėsmingą debesį, tykojantį ją vėl užgriūti. Ristele prabidzeno tamsaus pastato šešėlį, kryžkelę ir tik tada sustojo, kai lipant įkalnėn nuovargis už veržė gerklę, iš kurios garavo pilki debesė liai. Liesosios rankos praskleidė skarą, iš po kurios išsidriekė pluošteliai žilų plaukų. Kaulėtos rankos virpėjo, lyg jos būtų tik ką numetusios sunkų ryšulį, neštą kalnan.

Rogutes prilaikydami atsargiai pakalnėn leidosi vaikai. Mergaitė užsigulusi maišą, kojomis čiuožė žeme, berniūkas, įsitvėręs įtemptą virvę, laikė slenkančias rogutes, lyg besimuistantį žirgą.

Šaligatvyje tebestovinti moteris nusekė juos akimis.

— Ritutė ir Petras, — pasakė ji, ir vėl lyžtelėjusi nuo lūpų užkritusias snaiges, ne beskubėdama kopė kalnan.

Minties Ratą supančių namų languose tebespindėjo žiburiai. Pilkasis moters šešė lis praslinko pro pirmuosius langus ir, pa sukusi į aikštelę, sustojo, tarsi čia būtų jos namai, jos kelionės tikslas.

Iš po skaros išniro abi rankos ir nukaro, lyg tvoron užmesti naščiai. Jos siluetas pa mažu trumpėjo. Atrodė, kad nematoma jė ga kalė ją sušalusion žemėn. Pagaliau ji visiškai sukniubo, tarsi būtų nebeišlaikiusi krentančių snaigių svorio. Kaulėtomis ran komis ėmė žerti į visas puses sniegą, nežinia, ar jieškodama žemės, ar užkasto lo bio. Ją gaubusi skara nuslinko. Palaidi plaukai aplipo įkritusius veidus, suvytusias lūpas ir liepsnojančias akis. Sniego gniūžtės ir dulkės skrido į šalis, vėlėsi į jos plaukus, tirpo plačiai pravertoje burnoje. Ji kasė ir kasė jau nebe rankomis, bet nežemiško galingo paukščio sparnais, nebe pirštais, bet sužeistos tigrės nagais. Ūmai sustojo. Liepsnojančios akys įsmigo juodon dėmėn.

— Petrai! Petreli! — suriko ji ne moters balsu, bet mirštančios liūtės staugimu, ir lūpomis įsisiurbė į prakastą tamsią žemės dėmę.

(Bus daugiau)

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

SVARBUS MITINGAS ...:

Ryšium su įvykiais Vengrijoje, rengiamas tarptautinis mitingas su prakalbomis grudžio 13 d., ketvirtadienį, Central Hall salėje, Westminster. Pradžia lygiai 6 val. vakaro.

Mitingo iniciatorium ir rengėju yra žino mas veikėjas ir laikraščių leidėjas, Mr. Kenneth de Courcy. Žada dalyvauti įvairių tautų organizacijos su savo tautinėmis vėliavomis, moterys tautiniuose drabužiuose. Mitinge dalyvaus estai ir latviai. Pageidautina, kad ir lietuviai skaitlingai dalyvautų. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į Lietuvių Namus, 1, Ladbroke Gardens, PAR 2470. Įėjimas tik su bilietais, kurie gaunami nemokamai, užsisakant juos iš anksto DBLS, Lietuvių Namuose.

Privažiavimas prie Central Hall: požeminiais — Circle arba District Line, artimiausia stotis Westminster; autobusais einančiais iki Parlamento Rūmų (Parliament Square).

VENGRAI LIETUVIŲ NAMUOSE

Pereitą savaitę mūsų tautietis Žaliukas aplankė prie Londono įkurtą vengrų stovyklą, kur susipažino su vengrų patriotišku jaunimu. Tris studentus vengrus Žaliukas pakvietė į Lietuvių Namus, pavaišino lietuviškais pietumis, o po pietų, prie kavos stiklo, ilgiau su svečiais šnekučiavo ir kiti mūsų tautiečiai. Vienas vengrų darperrištu veidu, kurį sužalojo sovietų tanko kulka. Lietuviai su vengrais susišnekėjo vokiečių ir lenkų kalbomis.

APLANKYKIME MUGĘ

Lietuvių, estų ir latvių jungtinis moterų komitetas surengė didelę Kalėdų Mugę, kurioje galima pigiomis kainomis įsigyti artėjančioms šventėms dovanų. Šeštadienį, gruodžio 8 d. ir sekmadienį, gruodžio 9 d., mugėje gros orkestras ir veiks gaivinamų gėrimų bufetas. Įėjimas vienas šilingas.

Visas mugės pelnas skiriamas pabaltiečiams ligoniams. Lietuviai kviečiami aplankyti mugę, kuri popiečiais atdara nuo 4 iki 9 val. vakaro, 72, Queensborough Terrace, Bayswater, London W. 2.

SOCIALDEMOKRATŲ KONGRESAS KOPENHAGOJE

Šiuo metu Kopenhagoje vyksta viso pasaulio Socialdemokratų Kongresas Kopenhagoje. Iš Londono į šį kongresą išvyko inž. J. Vilčinskas.

VIENAS IŠ TŪKSTANČIŲ

Nottinghame gyvenąs Pr. Ivanauskas, angliakasys, jau nuo seniai pasižymėjęs lietuviškos spaudos rėmėjas, knygų mylėtojas. Tačiau jis ne tik sau perkasi knygas ir prenumeruoja keliolika laikraščių, bet taip pat atsimena ir tuos, kurie neįveikia tos spaudos užsiprenumeruoti. Pr. Ivanauskas pereitais metais savo lėšomis užsakė keliolika laikraščių lietuviams, esantiems ligoninėse, gi šiais metais taip pat Gautingo Sanatorijoje, Vokietijoje, besigydantiems lietuviams užprenumeravo 6 laikraščius, 1957 metams. Drąsiai galime tvirtinti, kad jis yra vienintelis lietuvis, suprantąs ir atjaučiąs savo artimą. Džiugu, kad mes, Anglijos lietuviai, turime tokį vyrą savo tarpe.

PABRANGO SKYSTAS KURAS

Šią savaitę Didž. Britanijoje benzino ir gazolio kaina pakeliama apie 40 proc. Benzino galiono kaina pakeliama vienu šilingu ir penkiais penais, gi gazolio kaina pakeliama 1 šil. 4 su puse peno. Ryšium su kuro pabrangimu, neišvengiamai kils ir kitų prekių kainos. Londono duokepiai jau paskelbė, kad duonos kepalėlio kaina bus pakelta puse peno.

NOTTINGHAMAS

SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Nottinghamo DBLS skyriaus Valdyba šaukia visų narių **susirinkimą**, š. m. gruodžio 15 d., 6 val. vakaro, Lilac Str., mažoje salėje.

Nariai ir prijaučiantieji kviečiami būtinai šiame svarbiame susirinkime dalyvauti.

PAJIEŠKOMI:

MARKŪNAS Ignas, kil. iš Ukmergės apsk., KAVALIAUSKAS Petras, taip pat iš Ukmergės apsk. Jie patys, ar kas apie juos žino, prašomi atsiliepti į Lithuanian Legation, 17, Essex Villas, London, W. 8.

JAKIMAVIČIUS Jonas, kil. nuo Pasvalio, prašomas jis pats atsiliepti arba jo adresą žinančius pranešti: A. Širvaitis, John Rochford, Nursery LTD Green Street, Enfield, Middx.

RAŠIMAS Stasys ir LIAUBICA Juozas, kilę nuo Kybartų, prašomi parašyti: J. Struoginis, 1, Ladbroke Gardens, London W 11. Abiems turima svarbių žinių.

DIELININKAITIS Robertas, ar jo adresą žiną, prašomi parašyti: A. Lietuvninkas, 1, Ladbroke Gardens, London W 11.

BRADFORDAS

Vyskp. Heenan Žodis Lietuviams

Gruodžio 2 d., Bradfordo St. Ann's bažnyčią vizitavo Leeds Vyskupas J. C. Heenan. Kaip tik tą dieną vietos lietuviai turėjo savo pamaldas 12.30 val. Lietuvių kapeliono paprašytas, Vyskupas mielai sutiko po pamaldų pasakyti keletą minčių.

Pasibaigus Mišoms, bažnyčioje suskambėjo įspūdingoji „Marija, Marija" giesmė. Lietuviai prašė Dievo Motiną, kad Ji palengvintų vergiją, kad gelbėtų nuo priešo baisaus. Tuo metu, kapeliono lydimas, Vyskupas J. C. Heenan užkopė į sakyklą ir iš karto pareiškė, kad jam, einančiam vyriausio Ganytojo pareigas Leeds, lietuviai yra tikri vaikai, kur kas brangesni net už šio krašto tikinčiuosius. Užsiminęs apie Lietuvos kančias, apie tikėjimo persekiojimą ir trmetinių ilgesį gimtojo krašto, palietė ir Vengriją, kurios žmones lietuviai geriausiai supranta, nes patys patyrė panašų persekiojimą ir priespaudą. Ragino melsti, kad Dievas padėtų komunizmo okupuotiems kraštams ir atsiminti visuose rūpesčiuose jį, nes jis pasirengęs visiems padėti.

Baigdamas Ganytojas palinkėjo linksmų Kristaus Gimimo Švenčių ir laimingesniu Naujų 1957 Metų, kurie priartintų laisvės aušrą.

PAŠVENTINO PAMINKLĄ

Gruodžio 2 d. tuoj po pamaldų, dalyvaujant būreliui artimų ir pažįstamų, kun. J. Kuzmickis kapinėse pašventino puikų paminklą, kurį savo brangaus vyro a.a. Vinco Padegimo atminimui pastatydino jo našlė žmona.

Dangus buvo apsiniaukęs, krapsnojo smulkus lietutis. Ant kapo vėjo judinamos svyravo Juliuko ir dukters Alytės atneštos gėlės. Priešais ant gražaus, augšto piedestalo stovėjo Dieviškojo Išganytojo statula. Ant krūtinės sudėtos rankos, tėviškas žvilgsnis teikė vidinės ramybės ir paguodos.

Pašventinęs italų darbo paminklą, kapelionas priminė velionio gyvenimą, ilgą ligą ir atsidavimą Deivo valiai. Pabaigoje su visais sukalbėjo Viešpaties Angelą.

Piedestalo apačioje iškalti Maironio žodžiai: „Tu jį ar atminsi kada, tu jo numylėta Tėvyne".

J. K.

Bradfordo Liet. Namų Fondo Remėjams

PRANEŠIMAS

Pranešame, kad visuomenei pritarus pirkti namus, 5 Oak Villas, Bradford, pagaliau su namo savininku susitarta dėl kainos ir su advokatu išsiaiškinti pirkimo formalumai.

Pirkimo ir kitiems reikalams aptarti yra šaukiamas **Susirinkimas** š. m. gruodžio 9 d., sekmadienį, 3 val. p.p. LATVIŲ KLUBE, 5 Cliffton Villas, Manningham Lane, Bradford.

Darbotvarkė: 1. Komiteto pirmininko pranešimas; 2. Diskusijos; 3. Socialinio Klubo įstatų svarstymas ir tvirtinimas; 4. Patikėtinių ir Klubo organų rinkimai; 5. Įvairūs reikalai.

Prašome visus namu rėmėjus ir prijaučiančius skaitlingai dalyvauti šiame labai svarbiame susirinkime.

Bradfordo Lietuvių Namų Komitetas

*

PABALTIEČIŲ KREPŠINIO TURNYRAS BRADFORDE

Pabaltiečių krepšinio turnyras, įvykęs gruodžio 1-2 d.d., Baildon Barracks, Bradforde, užsibaigė be siurpryzų, bet lietuviškomis akimis žiūrint, ir ne be malonių įspūdžių. Dviejų minusų sistemos turnyre, dalyvaujant šešioms komandoms, žiūrovams buvo užtikrintas geras skaičius rungtynių, o žaidėjams — sykį suklupus — galimybė atsipirkti. Lietuviai krepšininkai, šia proga suvažiave iš gana plačios apylinkės, žaidę prieš šešis metus Bradforde veikusios jaunių „Šarūno" komandos vardu. Iš jų tik keturi nuolat žaidžia krepšinį: Verbyla (Manchester YMCA), Aleknavičius (Rochdale YMCA). Sergalis (Bradford YMCA) ir Šukys (Manchesterio universitetas); tuo tarpu Tamoliūnas, Dambrauskas ir Peleckis, visi patyrę krepšininkai, jau kuris laikas, dėl įvairių aplinkybių šios sporto šakos aktyviai nekultivuoja. Todėl Šarūniečiai sielojosi kiek jiems, drauge nežaidusiems, pasiseks išvystyti darnų komandinį žaidimą ir kiek iš to išplaukiančios kliūtys galės būti nugalėtos.

Pirmosios „Šarūno" rungtynės prieš Londono LSK latvius šiuos klausimus dalinai atsakė pirmo puslaikio pabaigoje, kuris buvo „Šarūno" laimėtas 9 taškų persvara, jau buvo aišku, kad Šarūniečiai toli gražu nesijaučia svetimi vienas kitam, o dažnai net rodo nuostabų susipratimą, vikriai, sumaniai griaudami priešo gynimą ir puolimus sekmingai vainikuodami tiksliais metimais. Rungtynės baigiamos, 64:48 „Šarūno" naudai.

Vieną ratą peršokus be rungtynių, antrą, lemtingą turnyro dieną, „Šarūnui" tenka išbandyti savo jėgas prieš Londono latvių DVF, gana augštos klasės komandą. Tuoj po pirmo švilpuko pradeda aiškėti latvių persvara, ir jie rungtynes laimi 59:39. Tuo tarpu latvių „Trimdai" ir „Ventai" jau kritus ir LSK pralošus prieš estų „Kalev", „Šarūnui" tenka lošti prieš „Kalev" tam, kad patekus į finalą.

„Šarūno" rungtynės prieš „Kalev" buvo ypatingai įtemptos ir sekmė svyravo tai į vieną, tai į kitą pusę. Persvarai nuolat besikaitaliojant, rungtynės baigiamos rezultatu 58:58. Tenka rungtynes pratęsti, tačiau ir vėl baigiam lygiomis. Ir tik per antrą pratęsimą Šarūniečiai, sutelkę visą savo energiją, iškovoja laimėjimą 73:68.

Po to sekantis finalas jau nieko nedomina. Kiekvienam aišku, kad Šarūniečiai gana pavargę ir teturėdami šešis žaidėjus, neįstengs tinkamai pasipriešinti stipriai DVF. Ir tikrai prieš išsisėmusius Šarūniečius DVF lengvai laimi rezultatu 74:37.

Per turnyrą taškų pelnė: Tamoliūnas — 39; Verbyla — 58; Šukys — 45; Aleknavičius — 33; Dambrauskas — 14; Peleckis — 6. „Šarūno" šulas ir atrama neabejotinai buvo Romas Verbyla lošiąs centru už Manchesterio YMCA, kuri yra viena pačių stipriausių anglų krepšinio komandų.

Turnyras parodė, kad mūsų vyrų norai geri ir girtini, tačiau kartais nesiskaitoma su tikrove. Išsirengti į tokį turnyrą, kuriame per dieną tenka žaisti 3 ar 4 rungtynes, su vos šešiais žaidėjais, nėra labai apgalvotas žygis, Būdinga, kad DVF turėjo net 11 žaidėjų. Būtų gražu, jei ateity šiuose turnyruose prie Bradfordo lietuvių prisidėtų lietuviai krepšininkai ir iš tolimesnių vietovių.

A. Š.

Apie DBLS veiklą

Stebint visuotinius DBLS suvažiavimus, besilankant DBLS skyriuose, ar besikalbant su atskirais DBLS nariais, pastebimos kelios DBLS organizacinės ydos, kurios, nors ir nelabai įžiūrimos, bet sunkina aktyvią DBLS veiklą. Laimė, organizacinių ydų pašalinimas yra lengvas. Užtenka vien tas ydas suprasti ir jas žodiniai apibūdinti, kad jos pranyktų.

Praeitis ir ateitis

Iš praeities klaidų mokomasi jų nebepakartoti ateityje. Šie svarbūs tautos gyvenime momentai yra nusakomi tik tiksliai įvertinus įvykių eigos aplinkybes.

Preities įvertinimas užima taip pat stambų vaidmenį ir DBLS gyvenime; tik su skirtumu, kad dažniausiai įvertinimas vyksta trumpos praeities, nežinant aplinkybių.

Devynerių metų DBLS veikloje nejučiomis įsigyveno nestatutinis paprotys: visu aštrumu ir griežtumu aptarti vienerių metų DBLS skyriaus ar valdybos atliktus darbus. Šiame paprotyje arba ydoje slypi šie netikslumai. Skyriaus ar valdybos atliktas darbas ar būtų geras, ar netikslus, kad ir gražiausiais žodžiais apibūdintas, kad ir griežčiausiai paneigtas, susiduria su įvykusio fakto teorema, todėl neatlaiko logikos. Taip pat, kritikuodami skyriaus ar valdybos atliktus darbus, kuriuos ji atliko vadovaudamasi vien DBLS statutu, o ne kon krečiai susirinkimo įpareigota atlikti, mes esame pastatyti prieš dilemą, kad atskiras individas kitaip tą patį darbą atliks, to dėl vietoje produktingo darbo mes tik gaiš tame laiką.

Šiai ydai išgyvendinti reikėtų, kad susirinkimas ar suvažiavimas vietoj stengdamasis įrodyti kiek blogo praėjusi valdyba padarė, sudarytų projektą, kiek gero turėtų padaryti naujoji valdyba per ateinančius metus. Ir tik tokiems metams praėjus, susirinkimas galėtų kvestijonuoti valdybą, kodėl ji visuotinio susirinkimo įpareigojimo neįvykdė, o išklausius valdybos pasiaiškinimo, ją pagirti ar papeikti.

Žinoma, ir tokiu atveju galima polemizuoti teigiant, kad Jonas ar Petras būtų daug geriau valdybos darbus atlikęs. Atsakymas, atrodytų, tebūtų vienas: kadangi valdybą sudaro gabiausieji ir veikliausieji skyriaus nariai, tai Jonas su Petru turėjo įeiti valdybon. Bet, sakykim, kad nei Jonas nei Petras, dėl laiko stokos, ar kitų priežasčių valdybon neįėjo; tokiu atveju, ju pareiga būtų patarti valdybai kaip geriausiai organizacinius darbus atlikti, už ką, žinoma, valdyba turėtų ne tik būti dėkinga, bet tuos darbus ir įvykdyti.

Jeigu šis pasiūlymas rastų platesnio pritarimo DBLS organizacijoje, tai DBLS veikla žymiai pagyvėtų, nes valdybom būtų aiškūs atlikti organizaciniai darbai, o ir norinčių ir galinčiu valdyboje dirbti kandidatų skaičius padidėtų, kadangi pranyktų valdybų diskreditacija, dėl praėjusių metų veiklos, kuri, deja, dažnai panaudojama be reikalo. O ir paties susirinkimo nuotaika įgautų darbingesnes spalvas, daugiau laiko turėtų aptarti DBLS ateities veiklai, kas yra svarbiau, negu ginčytis dėl praeityje atliktų darbų.

Nediskretūs klausimai

Malonu stebėti atvykstančius į visuotinį DBLS suvažiavimą ar į skyriaus susirinkimą lietuvius, DLS narius. Įvairūs mokslo išsilavinimu, profesijų, amžiaus skirtumu, visi draugiškoje nuotaikoje dalinasi tos dienos įspūdžiais, tai DBLS organizaciniais reikalais protauja. Visų noras, atrodo, galimai harmoningiau dirbti DBLS labui, o drauge ir Lietuvos labui. Prasidėjus diskusijom, nejučiomis išsiskiria nariai idealistai ir entuziastai. Visiems jiems lygiai svarbu, lygiai įdomu keliamieji klausimai ir sumanymai DBLS reikalais, tik kartais ar tai dėl nesugebėjimo, ar dėl kitų priežasčių, pasigirsta nediskretūs klausimai.

DBLS suvažiavimas ar susirinkimas nėra vaikiškas kamuolio spardymas aikštėje, nei šokiai, nei žaidimai. DBLS susirinkimas yra suaugusių vyrų ir moterų rimtas darbas, norinčių ir besirūpinančių lietuvybės išlaikymu tremtyje. DBLS yra profesinė lietuvių sąjunga lietuvybei išlaikyti, jos nariai yra geriausieji šio krašto lietuviai.

Būtų klaidinga galvoti, kad nediskrečių klausimų autoriai yra dogmantai ar tuštie ji savimeiliai. Tikriausiai jie tėra pasimeteliai demokratinėje DBLS organizacijos procedūroje ir, jausdamiesi „pasaulio sąžine", jaučia pareigą nediskretų klausimą iškelti viešame susirinkime; nenuvokdami, kad tokiu savo elgesiu bereikalingai apšmeižia savo kaimyną ar bičiulį.

Kas norș, kada nors, kažką pasakė. Toks tai būtų nediskrečių klausimų apibūdinimas. Užuot, išaiškinus žinios šaltinį, sužinojus faktus ar išsiaiškinus su asmenimis, kuriuos tai liečia, tūlas nediskrečių klausimų autorius iškelia tokį klausimą susirinkime, motyvuodamas, kad kažkas jam tai sakė. Po bereikalingų diskusijų, pagaliau, paaiški, kad nieko panašaus nėra buvę, nėra padaryta; paaiški, kad klausimas yra nediskretus, asmeniškumų suvedžiojimas, piktų gandų padarinys. Dar neseniai, viešame susirinkime teko išgirsti paklausimus: ar jau tikrai DBLS ir b-vė subankrutavo, kiek valdybos išeikvojo, kada visus lietuvius lenkai perims? Klausimai buvo paaiškinti, bet susidariusi gėdos ir pasipiktinimo atmosfera neatslūgo ir susirinkimui praėjus.

Ką veikti skyriuose?

Paskutiniosios DBLS konferencijos metu, ar bevažinėjant po provincijos DBLS skyrius, dažnai iškildavo klausimas: ką mes turime veikti?

Visa DBLS organizacijos devynerių metų veikla remiasi minėjimų rengimu, susirinkimais, paskaitomis ir t.t. Per metų eilę tai įgavo trafaretinių darbų atspalvį. Nors tų darbų atsisakyti ir negalima, bet kiekvienas jaučiame darbų pajvairinimo reikalingumą, kad pašalinus apstingimą DBLS veikloje.

Sunku padaryti kokius genialius pasiūlymus, kadangi skyriai vienas nuo kito skiriasi: kas vienam būtų naudinga, kitam yra visiškai neįmanoma atlikti. Gal tolimesni bendrinio pobūdžio pasiūlymai, nors ir ne visuose skyriuose pritaikomi, įneštų daugiau dinamikos ir įvirumo skyrių veikloje.

Reikėtų steigti skyriuose lietuvių kalbos mylėtojų būrelius. Tokio būrelio programa galėtų būti labai įvairi ir naudinga: lietuvių kalbos studijos, susipažinimas su lietuviškais autoriais ir jų kūrybos nagrinėjimas. Į tokius būrelius reikėtų įtraukti ir jaunuosius DBLS narius-kandidatus, kad jie geriau susipažintų su lietuvių kalba. To kių būrelių pasisekimas, žinoma, priklausytų nuo turimų tos srities specialistų, bet ir be jų, visuomet galima kreiptis į kaimyninį skyrių, ar Valdybą, prašant tokių specialistų apsilankymo bent su paskaitomis.

Kiekvienas mūsų žinome kaip yra gražios lietuviškos dainos, kiekvienas daug jų mokame. Bet, laikui bėgant, ar žodžius ar melodiją pamirštame, gi nesant progai, naujų dainų nebeišmokstame. Lietuviškos dainos mylėtojų būrelis sudarytų progos naujoms dainoms išmokti, o ir senosioms pakartoti. Sudarant tokį būrelį nereikėtų planuoti, kad ateityje iš to būrelio susidarys koncertinis choras. Nereikia galvoti, kad be muziko-chorvedžio tokio būrelio egzistencija yra neįmanoma. Tokiam būreliui įsteigti ir vesti pakaktų vieno, kuris geriau dainas prisimena, kad kiti toms dainoms pritartų, o vėliau ir išmoktų. Jaunimas turėtų būti į tokius būrelius kviečiamas ir mokomas lietuviškas dainas dainuoti. O jeigu, kuriame skyriuje ir būtų asmuo, kuris ar tai pianinu ar kitu muzikos instrumentu galėtų pagroti, tai tuo geriau: gražiau lietuviškoji sutartinė suskambėtų.

Dar gal vienas pasiūlymas, kuris vien tik valdybas liestų ir kuris taipgi prisidėtų prie skyriaus veiklos pagyvinimo, tai asmeninis kontaktas su skyriaus nariais. Tuo jau po rinkimų, naujoji valdyba turėtų aplankyti skyriaus ribose esančius lietuvius. Tokių atsilankymų metu, iš skyriaus narių valdyba sužinotų jų pasiūlymus skyriaus veiklai pagyvinti, o iš nenarių — prie žastis, dėl kurių jie iki šiolei neįstojo į DBLS. Pirmuoju atveju, stengtis pasiūlymus įgyvendinti, o antruoju, jeigu nurodytos priežastys yra rimtos, jas pašalinti, kad lietuvis galėtų įstoti į DBLS narių.

V. Dargis

CORBY

Nauja Valdyba

DBLS Corby skyrius gruodžio 1 d. buvo susirinkęs dar kartą aptarti vidaus reikalus, ypač kurį laiką besitęsusią „krizę" dėl pasitraukusių valdybos narių. Pagaliau viskas išdiskutuota ir valdyboje dirba šie nariai: pirmininkas M. Vereika, vicepirmininkas A. Kukanauskas, sekretorius I. Pauliauskienė ir iždininkas J. Pipynė.

Susirinkime aptartas ir Kalėdų Eglutės parengimas. Šiam darbui talkininkaus vargo mokykla, kuriai ir toliau vadovauja p. Perminenė. Naujoji valdyba, sekdama gražiu pavyzdžiu anksčiau dirbusių valdybų, nutarė rengti minėjimus, šelpti Vasario 16 Gimnaziją, rūpintis narių savišalpos reikalais ir taip pat lietuvybės išlaikymo reikalais.

Naujai valdybai linkėtina gražiausios sekmės darbuose.

Corby Korsp.

Didėja Lietuvių Kolonija Corby

Trijų savaičių bėgyje į Corby atvyko naujų gventojų: K. Kriaučiūnai, iš Londono Garisonai su dukrele ir iš Prestono A. Barauskas. Beveik visi jau gavo darbus, kolonijos seniems gyventojams padedant. Corbiečiai tikisi, kad naujai atvykusieji įsijungs į bendrą tos kolonijos lietuvių veiklą.

C. K-tas.

A. MOLIS IŠPLAUKĖ...

Rytų Londone gyvenęs Albinas Molis, įtartas turėjęs ryšius su Sovietų žvalgyba, pereitą savaitę išplaukė Leningradan.

Apie jo „žygius" plačiai rašė ne tik Londono didieji dienraščiai, bet ir Bradfordo spauda, kur A. Molis gyveno prieš atsikeliant Londonan.

Apie jo „veiklą" lietuvių tarpe paskelbsime kitą savaitę.

LONDONO SPAUDA APIE MOLĮ

Gruodžio mėn. 3 d. Londono dienraščiai „Daily Mail" ir „Daily Telegraph" atspausdino apie išvykusį Sov. Sąjungon A. Molį ilgesnius straipsnius.

„Įtartasis šnipinėjimu išvyko iš Anglijos... (Daily Telegraph reporterio pranešimas).

Albinas Molis, vidutinio amžiaus lietuvis, įtariamas buvęs rusų šnipu, išvyko iš Londono sovietų 7.500 tonų laivu „Viačeslav Molotov". Jis čia paliko moterį, kuri save skaitė esant jo žmona ir 7 metų sūnų.

Pranešama, kad Molis išvyko už geležinės uždangos pas savo pirmąją žmoną Brigitą, kurią jis matęs paskutinį kartą prieš 14 metų. Jis manęs, kad ji mirusi.

Vakar vakare vienas iš vadovaujančių lietuvių pabėgėlių mane painformavo, kad neseniai Molio veikla buvo tyriama Scotland Yardo specialių valdininkų. Molio „žmona", Mrs. Elene Molienė, 35 metų lietuvitė iš Dolstono, gyvena Londone. Ji man vakar pasakė, kad jau prieš du metus ji persiskyrusi su Moliu.

Molis atvyko į Angliją 1947 m., kaip DP. Jis dirbo keliose vietose, įskaitant Bradfordą. Ten, dirbdamas tekstilės fabrike, jis atliko vedybinius formalumus su angliškąja „žmona" 1949 metais.

Pabėgėlių įtarimai

Jis persikėlė į Londoną 1953 metais. Mane informavęs lietuvis pareiškė: „Pabėgėliai iš už geležinės uždangos įtarė Molį teikiant žinias rusams".

„Nuo pereitų Naujųjų Metų Molis gavęs laiškus nebe paštu, bet per kurjerį. Manau tie laiškai jam buvo siunčiami iš rusų ambasados. Jis siųsdavęs laiškus tuo pačiu keliu".

„Jį buvo pasikvietęs Scotland Yardo specialusis skyrius. Aš pats žinau, kad jis ten lankėsi du ar tris kartus. Paskutinį kartą jis buvo Scotland Yarde prieš tris ar keturias savaites."

Lietuvis, kuris sakėsi turįs šeimą Sibire, prašėsi jo pavardės neskelbti. Jis pastebėjo, kad Molis 1937 ir 1938 metais buvo jaunesniuoju leitenantu Lietuvos karo aviacijoje. Vėliau jis buvo kapitonu sovietų armijoje, gi nacių paimtas į nelaisvę, tarnavo vokiečių kariuomenėje.

Molis jam pasakęs, kad rusai apmoka jam kelionę laivu trečia klase. Jam prisieisią primokėti 4 svarų skirtumą už antrą klasę.

LAIKAS UŽSAKYTI „E. LIETUVĮ" 1957 METAMS!

Laisvoji tribūna

Didžiai gerbiamas Redaktoriau, maloniai prašau atspausdinti „Europos Lietuvyje" mano nuomonę dėl p. Lūžos straipsnio „DBLS ir jos perspektyvos".

P. Lūža nuogastauja, kad DBLS gali nustoti daugumos savo narių dėl pakelto nario mokesčio. Gaila, kad p. Lūžai atėjo tokia mintis taip vėlai. Man ir per suvažiavimą buvo aišku, kad ir p. Lūža galėjo numatyti, kad atstovų nutarimas patvirtinti Centro Valdybos pasiūlymą pakelti nario mokestį, buvo klaidingas. Jei p. Lūžai tada būtų rūpėjęs DBLS organizacijos tvirtumas, jis būtų parėmęs mano pasiūlymą. Su važiavime siūliau nepriimti pakelti mokesčio nutarimo, kol atstovai nežino visų narių nuomonės. Man ir šiandien neaišku, kaip atstovai galėjo balsuoti už pakėlimą, nežinodami savo skyriaus narių nuomonės. Tas klausimas turėjo būti pirma išdiskutuotas skyrių susirinkimuose, ir tik tada daryti išvadas.

Dabar gi, man atrodo, kad šį klausimą nusprendė ne skyriuose rinkti atstovai, bet asmenys, kurie neturėjo sau užnugario, kurie tik už save balsavo. Todėl man kyla mintis, kad nutarimas buvo neteisingas. Žinau, kad DBLS Visuotinis Narių suvažiavimas yra augščiausias organas, kurio nutarimai privalo būti vykdomi visų narių. Tačiau ir šis organas turi turėti visų narių pritarimą. Tam ir yra šaukiami suvažiavimai, kad viso krašto, visų narių nuomonės būtų pareiškiamos ir, kad pagal jų pageidavimus būtų nustatomos veiklos gairės.

Jei taip nebūtų, nereikėtų skyriuose daryti susirinkimų ir duoti Centro Valdybai pasiūlymų, nes išrinktas atstovas, gali pasielgti kaip jam patinka.

P. Lūža apgailestauja, kad akcininkų susirinkime nebuvo atstovų, kurie būtų aptarę akcinės bendrovės reikalų. Nenorėčiau sutikti su p. Lūžos mintimis. Jei pirmiau būtų buvęs akcininkų susirinkimas, vargu ar būtų turėjęs didesnio pasisekimo. Man ir daugumai DBLS atstovų rūpėjo DBLS, o ne LNB reikalai. Jei p. Lūža mano, kad LNB akcininkai vieni tegali dirbti, o Sąjunga nustumtina į antrą vietą ar visai likviduotina, tai čia jau pragaištinga mintis, nes Sąjungos nariai gali pareikalauti iš LNB atsiimti akcijas ir tuo pačiu sunaikinti DBLS Centro Valdybų ir visų Sąjungos narių nuveiktus darbus, o lietuvišką visuomenę pastatyti į pirmykščią padėtį. Manau, kad atstovų išrinkta Sąjungos Valdyba prie to neprieis.

Nežinau, ar yra pagrindo p. Lūžos pasisakyme, kad Sąjunga gali ateinančiais metais beturėti tik šimtą narių. O jeigu jau taip, tai kur mūsų išrinktoji C. Valdyba?

Manau, kad DBLS nariai savo nuveiktą darbą niekados nenorės perleisti kitiems.

A. Norvaišas

PLUNKSNAGRAUŽIO UŽRAŠAI

Šią savaitę „gedulo“ ženkle gyvena visa Anglijos lietuvių kolonija, netekusi „žymaus politinio veikėjo, tiesos ieškotojo“ per devynerius metus visomis progomis ir visomis priemonėmis šmeižusio kiekvieną lietuvį, ALBINO MOLIO. Paskutinį kartą mes jį matėm taip dar neseniai atvykusį į VLIKo Prezidiumo nario p. H. Blazo pranešimą, išdidžiai sėdintį Liet. Soc. Klube. Ten jis stengėsi papilti dar mo liškų pamazgų mūsų diplomatams. Dabar, kaip „Už Sugrįžimą į Tėvynę“ rašoma, jis plaukia „į Leningrado uostą turboelektri niu laivu Viačeslav Molotov...“

Socialdemokratų partijai, kuriai Molis priklausė iki paskutinės dienos, tektų pareikšti užuojautos ne todėl, kad partija ne teko vieno nario, bet kad ji buvo paskutinė, nespėjusi jo iš savo tarpo išmesti, tačiau, kaip faktai rodo, A. Molis dar prieš išvykdamas suspėjo savo draugui nemokamai užprenumeruoti Michailovo leidinius...

Tiesos vardan galiu pradžiuginti londoniečius lietuvius, kad A. Molis, išvykdamas iš šio krašto, savo pareigoms (apie tas pareigas plačiai aprašė anglų spauda), eiti paliko vietininką rytiniame Londone. Ten A. Molis paliko ir visas tos „veiklos“ instrukcijs ir stirtas michailovinės „literatūros“. Tikėkimės, kad nauja šluota imsis ryžtingo ir sekmingo darbo lietuvių tarpe. Ten kur reikės, A. Molio įpėdinis apsimes durneliu, kur reikės bus arogantiškas, kir šins, rašys Amerikos lietuvių spaudai apie Lonodon lietuvius — fašistus, taip, kaip darė ir Molis, kurį mes visi toleravome, dažnai pritarėm, teisinome, kad... jis nelaimingas, kad jo žmona jį palikusi, kad, apskritai, vyras kiek trenktas, bet... mūsų žmogus. Neabejoju, kad mes taip elgsimės ir su Molio palikuoniu: jam bus visur durys atidarytos, kol raudonieji darbdaviai jo neatšauks, taip, kaip šį kartą atšaukė ir Albiną Molį „turboelektrolaiviu į Leningradą“...

* * *

Iš visai patikimų šaltinių sužinojau, kad A. Molis, lipdamas į „Via-česlav-Molotov“ laivą, pasiėmė susavim ir paskutinės savaitės „E. Lietuvio“ net 3 egzempliorius. Jis tai padarė todėl, kad tos savaitės numeryje buvo atspausdintas straipsnis „Anarchisto Pogrindis“. Tie, kurie arčiau pažino „repatriantą“, nenustebs, jei jis, išlipęs Leningrade parodys, kokį straipsnį jam pavyko atspausdinti „fašistų“ laikraštyje...

Nors man politinėje plotmėje diskusijos ir nevyksta lukštenti, tačiau tokie Anarchisto samprotavimai labai jau artimi „Pravdos“ išvedžiojimams.

Kartą Napoleonas pastebėjo savo meilužei, Sophie de Condorcet, kad jis labai nemėgsta, kai moteris įsivelia politikon. Sophie de Condorcet šitaip parašė Bonapartui:

„Visai sutinku su tamstos, pone generole, nuomone. Tačiau neistebėkite, kad kraš te, kuriame moterims kertamos galvos, jos norėtų žinoti ? kodėl?“

Nuo komunizmo labai daug galvų krito, daug jų krenta ir dabar, todėl ir aš klausiu Anarchisto: kodėl jis ėmėsi misijos gin ti komunizmą? Kuriam tikslui Anarchistas plagijuoja posakius, kuriuos Kremlius jau skelbia 40 metų — „tik komunistinėj santvarkoj žmonija bus tikrai patenkinta ir laiminga“! Ir tam tikslui jis nori įsteigti pogrindį?! Ar jo tikslas pralenkti Kremlių?! Jei kada nors bus tokia santvarka, kad žmonija bus patenkinta ir laiminga, tai toji santvarka tik jau jokiu būdu neturės to vardo, kurį pasišovė ginti Anarchistas. Herezija yra gretinti krikščionybę su komunizmu, pakišant skaitytojams vidurinių amžių inkviziciją! Argi Anarchistas ne žino, kad krikščionybės stegėju ne vidur amžio iškrypėliai buvo, bet Kristus. Anarchistas sako, kad „komunizmo idėja galėtų pralenkti krikščionybės idėją“, atseit, Leninas, pagal Anarchistą, pralenkė Kristų! Nesigilinant į Anarchisto kitus netikslius galvojimus, galime drąsiai pasakyti, kad jis už savo „pogrindį“ jau dabar nusipelnė augščiausį pasižymėjimo ženklą — „Lenino ordeną“.

Galimas dalykas, kad Anarchisto kvietimas stoti į jo pogrindį, gali rasti vienmin čių Vakarų pasaulyje. Bažinuos, kad nė vieno pasekėjo Anarchistas nerastų Už Ge ležinės Uždangos: ten komunizmo žodis yra strichnino ampulės. Anarchisto pastangos įtikinti pasaulį, kad jo komunizmas, tai ne Kremliaus komunizmas, yra tas pats, jei Anarchistas vienam naujagimiui duotų nuodų iš pieno butelio, o kitam tų pačių nuodų iš originalaus buteliuko su kūjo ir pjautuvo etikete.

Anarchisto kvietimas „žiūrėti į komuniz mą su dideliu respektu“, spėju, mirtingam žmogui sukėlė nešvankias mintis: arba straipsnio autorius eretikas, arba glušas. Gyvenimas rodo, kad bolševizmo ir komunizmo „graži“ idėja jau byra „v kraju radnom“, dar daugiau toji idėja nukentėjo sa telitiniuose kraštuose. Tačiau taip pat matome, kad atsiranda mūsų tarpe apaštalų, norinčių tą „gražią idėją“ perkelti pogrindin ir ją puoselėti, kad po dešimties tūkstančių metų galėtume „laimingai“ gyventi. Blūdijimas, kuris pateisinamas, turint gal voje išvietinto žmogaus gyvenimo sąlygas ir šio krašto miglas...

JAUNIMAS BRUZDA

Nuolat rašyti apie Rusiją būtų tikras nu sižengimas ir skaitytojų varginimas, jei ten visiškai nieko naujo nebūtų. Iš Rusijos grįžtą Vakarų žurnalistai ir diplomatai pa sakoja neįtikėtinus dalykus, kurie spausdinami rimčiausioje Londono spaudoje, „The Sunday Times“, „The Daily Telegraph“, „Time and Tyde“ ir kituose.

Tie neįtikėtini dalykai liečia Rusijos jaunimą. Žinovai sako, kad Rusijos jaunimas išaugo jau nebekomunistinėje dvasioje. Išsisėmęs ir subiurokratėjęs komunizmas jų nepaveikė. Jei per karą rusai, remiami Va karų Sąjungininkų pasirodė neblogais kariais, tai tik dėka jų pabudusio patriotizmo jausmo. Jaunimas kariavo ne už partiją, bet už savo žemę, giliai įsitikinęs, kad Hitleris pats didžiausias žmonijos priešas. Po karo tas pats jaunimas pamatė, kiek kraštas nukentėjo, dirbo tikėdamas, kad kada nors tie darbai duos vaisių. Nei karo, nei pokariniais atstatymo metais, jie neturėjo laiko marksizmui studijuoti. Jiems bu vo tai nepatrauklu ir nemadoje. Jaunimas kažkaip susirišo su Vakarais ir pajuto, kad ten gyvenimas daug patrauklesnis, už nublukusias ir nusibodusias kalbas. Berijos likvidavimas, Stalino mirtis ir psmerkimas atvėrė jiems lūpas. Jaunimas pradėjo lais vai kalbėti. Rinkoje pasirodė Dostojevskio kūriniai, kurie Stalino laikais buvo uždrausti. Rusijoje atsirado daugiau žurnalistų, daugiau ekskursijų ir to užteko naujoms jaunimo kalboms.

Jaunimo noro gyventi nesuprato Chruščiovas, kuris paskutinįjį penkmetį vėl pavertė sunkiosios pramonės plėtimo ir ginklų gamybos planu, nepaisant Malenkovo užsimojimų pakelti plataus vartojimo pre kių paklausą.

Vakarų žmonės, lankę Rusiją, pastebėjo jaunimo palinkimą prie modernios muzikos, jų norą sekti užsienio madas ir t.t.

Maskvos universitete apie Vengrijos įvy kius buvo iškabinti ir godžiai skaitomi B. B. C. pranešimai. Rektorius, akademikas Petrovsky, sukvietė studentus iškilmių salėn ir paaiškino, kad tokie dalykai neleistini. Apie įvykius informuoja, pagal rektorių, Maskvos spauda ir nėra reikalo jieš koti kitų informacijų. Po rektoriaus pasta bų salėje kilo sąmyšis. Pasigirdo šūkavimai — „Mes netikim ką „Pravda“ rašo!“ Rektorius pareikalavo atsistoti tiems, kurie netiki „Pravdai“. Atsistojo it vienas vi si studentai! Po tokios demonstracijos rektoriui beliko traukioti pečiais ir persigalvoti ar jų elgesys buvo teisingas.

Vengrijoj įvykdyti rusų žiaurumai daugelio stebėtojų tikinimu, turėjo nepaprasto atgarsio jaunimo tarpe. Užteko, kad vienas kitas grįžęs iš Vengrijos karininkas papasakojo pasibaisėjimą raudonosios armijos surengtomis žudynėmis, ir visos žinios apskrido visą kraštą žaibo greičiu. Nuobodi rusų spauda nieko nerašo, todėl žmonės kalba ir turi savo „telegrafą“, kuris perduoda žinias daug geriau, už kompartijos nepatikimus organus. Visi sutinka, kad jau nimas pasirašė savo mirties sprendimą Chruščiovo-Bulganino vadovybei ir visai iki šiol vykdytai Kremliaus vyriausybės politikai.

Prieš kelis metus tai, kas įvyko neseniai Lužnikų stadijone, būtų buvę paskaityta anekdotu, bet šiandien tai yra faktas, geriausiai pavaizduojąs, ką jaunimas mano Soivetų Sąjungoje. Chruščiovui atvykus jaunimo šventėn su prakalba, stadijone kilo tokios ovacijos, jog Chruščiovas negalėjo nė prasižioti. Jos tęsėsi tol, kol Chruščiovas, netekęs lygsvaros, apleido tri būną. Chruščiovo kalba vėliau buvo paskelbta spaudoje ir per radiją, tačiau jaunimas jam kalbėti nedavė ir, turbūt, nebeduos. Čia bene ir bus savos rūšies netikėta ir nelaukta atominė bomba Kremliui.

VENGRAMS AUKAVUSIŲ SĄRAŠE, paskelbtame pereitos savaitės „E. Lietuvio“ numeryje buvo išleista dvi pavardės: p. Lėkys ir p. Endriukaitis. Abu jie aukojo po 10 šil. Ta pačia proga pranešame, kad aukų vajus jau pereitą savaitę baigtas. Gerb. skaitytojų prašome Redakcijos vardu dugiau aukų nesiųsti.

ANYKŠČIŲ ŠILELIS ANGLŲ KALBA

Neseniai pasirodė iliustruotas Baranausko „Anykščių Šilelis“ anglų ir lietuvių kal bose. Gražiai išleista. Tinka dovanai anglams-bičiuliams. Dar yra keli egzemplio riai iliustruoto leidinio „Lithuania Through the Ages“ — 25 šil. 8 d.

Krėvės Raštai II tomas — 38 šil. 6 d.

K. Barėnas — „Giedra Visad Grįžta“ — 15 šil.

Br. Daubaras — „Mėlyna Suknelė“ — 6 šil.

Sillanpaa — Nobelio premijos laureatas, SILIJA — 28 šil.

Jau atspausdintas L. Enciklopedijos 9 tomas. Prenumeratoriai prašomi už jį atsi lyginti. Anglijoje gyvenantieji, užsisakę iki gruodžio 15 d. lietuviškų plokštelių, dar su spės gauti prieš šventes.

DAINORA, 49, **Thornton Ave., London, W. 4.**

Paryžius. Europos anglies ir plieno bend ruomenės pirmininkas, Mayer, pareiškė žur nalistams, kad dėl kilančios anglių paklau sos ir žemesnės jų gamybos Europai grė sia šią žiemą anglies trūkumas. Numatoma padidinti anglies importą iš JAV, tačiau tai smarkiai atsilieps į anglies kainą dėl brangaus transporto.

PASAULYJE

Maskva. „Daily Mail“ Maskvos korespondentas Jeffrey Blyth praneša, kad šimtas Maskvos universiteto studentų buvo pašalinti už spausdinimą „sieninio laikraščio“, kuriame buvo dedamos BBC žinios apie padėtį Vengrijoje. Korespondento žiniomis, studentai ne tik sieninį laikraštį spausdino ir skelbė, bet saugojo būriais, kad koks „tvarkdarys“ jo nenukabintų. Studentai viešai protestavę, kad jų vadovė liuose labai daug ir labai vaikiškai neteisingos propagandos ir melo apie gyvenimą užsieniuose. Maskvos radijas pranešė, kad Leningrado studentų sieniniame laikraštyje per toli nueita su įvairia „kritika“. Leningrade studentai bruzda kaip ir Maskvoj.

* * *

Istambulas. Turkijos prezidentas iškilmingai atidarė didžiausią Turkijos jėgainę — hydro elektrinę stotį. Jėgainė gamins 360 milionų KW per metus ir aprūpins elektra Istambulą, Ankarą ir visą šiaurės Anatoliją. Jėgainės statybą finansavo J. A. V-bės.

* * *

Londonas. Amerikiečių North East Airlines — oro susisiekimo bendrovė nupirko Britanijoje šešis garsiuosius anglų Britannia keturmotorius sprausminius keleivinius lėktuvus. Šį įvykį plačiai atžymi Lon dono spauda, nes tikimasi, kad tuo paseks daug kitų užsakymų iš JAV ir kitų kraštų. „Britannia“ kainuoja per milioną svarų.

* * *

Paryžius. Prancūzų pasaulinės taikos są jūdis, kuriame dalyvauja žinomi komunistai ir jų bendraminčiai reikalauja, kad So vietų kariuomenė pasitrauktų iš Vengrijos, kad Vengrijai būtų suteiktas galimumas naudotis suverenumu. Šį reikalavimą pasirašė rašytojas Jean-Paul Sartre, garsusis kino aktorius Gerard Philippe, Prancūzijos kompartijos politbiūro narys ir parlamento atstovas Casanova, komunistuojantis parlamento narys Pierre Cot ir 250 kitų „gerų“ komunistų.

* * *

New Yorkas. JT jau daug kartų kreipėsi į „premjerą“ Kadarą ir Rusiją, kad įleistų į Vengriją JTstebėtojus. Kadaras atsakė, kad JT stebėtojai Vengrijoje pažeistų kraš to suverenumą, todėl jų Vengrija neįsileisianti...

* * *

Varšuva. Lenkijos vidaus reikalų ministeris Wicha paskelbė, kad saugumo policija įkorporuojama į vidaus reikalų ministeriją ir nesudarys „valstybės“ valstybėje. Wicha pažymėjo, kad Lenkijos piliečiams nebereikės nuolat bijoti, kad „kažkas gali belstis į duris naktį“.

Ryšium su nauja reforma, atleidžiama daug buv. saugumiečių. Wicha pastebėjo, kad visi anksčiau saugumo padaryti nusikaltimai, bus nuodugniai ištirti ir kaltininkai nubausti.

* * *

Londonas. Pirmieji laivai, išplaukę ne per Suezo kanalą, bet aplink Afriką su naf ta iš Raudonųjų Jūrų uostų, jau pasiekė Angliją.

* * *

Bonna. Į Vakarų Vokietiją šįmet jau at vyko iš už Geležinės Uždangos 300.000 vokiečių. Iš jų apie 200.000 dar tebegyvena lageriuose.

* * *

Belgradas. Vienoje Makedonijos klinikoje įvyko visą kraštą sukrėtusi nelaimė. Dėl netikusių sterptomycino injekcijų klinikoje mirė 20 vaikų nuo 2 iki 13 metų amžiaus. Atsakingas už šias injekcijas daktaras areštuotas. Skoplje universiteto vaikų klinika stengiasi išgelbėti dėl tų pačių injekcijų labai sunkiai sergančius dar 13 vaikų.

* * *

Chamonix. Dviems prancūzams duota koncesija ieškoti aukso 90 akrų plote, Mont Blanc kalno pašlaitėje, 9.000 pėdų augštyje. Tiedu kalniečiai prieš kurį laiką ten rado aukso gabalėlių. Jie pradės savo „kasyklas“ smulkiau tirti pavasarį, sniegui nutirpus.

* * *

Havana. Kuboje šiuo metu vyksta eilinė revoliucija prieš prezidentą Batistą, kuris į valdžią irgi atėjo per laimingai pavykusį sukilimą. Į sukilimo vietą nusiųsta 400 karių.

Lietuvos Kariuomenės Šventės Minėjimai Lietuvių LS Daliniuose

2040 LS amunicijos kuopoj Kaiserlauterne minėjimas įvyko lapkričio 23 d. Pagrin dinę kalbą laikė ats. pulk leit. V. Sutkus. Meninę dalį atliko kuopos muzikos mėgėjų grupė.

4204 LS sargybų kuopa Uhlenborne, kariuomenės šventės proga susikaupė maldai. Šv. Mišias atlaikė ir pamokslą pasakė lietuviškųjų dalinių kapelionas.

8593 LS inžinerijos kuopoje, Kaiserlauterne, šventės proga paskaitą skaitė dr. J. K. Čeginskas. Prelegentas trumpai suminė jęs 1918 m. lapkričio mėn. 23 dienos įsakyma Lietuvos kariuomenei kurti, ilgiau apsistojo prie lietuvių tautos rezistencinės dvasios reiškimosi amžių bėgyje, tai įdomiai pavaizduodamas T. Kosciuškos sukili mo išsamiu nagrinėjimu. Meninę dalį atliko kuopos choras, paskutinį kartą diriguo jamas savo įsteigėjo F. Strolios.

ELI

GREITAI PATIKIMAI PIGIAI

su tikra pristatymo garantija

P. & B. SUPPLY CENTRE LTD.

8A THURLOE PLACE, LONDON S.W.7, ENGLAND

eksporto firma, turinti 10 metų patyrimą

išsiunčia siuntinius į Lietuvą

RAŠYTI LIETUVIŠKAI!

SIUNTINĖLIAI Į VISUS KRAŠTUS

SIUNČIA LIETUVIŲ BENDROVĖ

Įvairios medžiagos, avalynė, vaistai. Pigiausi ir geriausi maisto siuntinėliai galima išsiųsti į Lietuvą, Sibirą ir kitus kraštus tik per

BALTIC STORES

Pavyzdys: 5 sv. sviesto, 5 sv. taukų, 2 sv. šokolado, 1 sv. kavos, 2 sv. cukraus. 1 sv. kumpio.

Muitas, draudimas ir kitos išlaidos kainuoja **tiktai 9 svarai.**

Siuntinėlių pristatymas garantuotas! Prieš užsakydami palyginkite mūsų kainas su kitų firmų kainomis.

Rašyti arba teirautis šiuo adresu:

421, Hackney Rd., E. 2., Tel. SHO 8.34.

146, Holland Park Ave, W. 11., Tel. PAR 2970.

148 Ridley Rd., E. 8., Tel. CLI 0572.

20, Ridley Rd., E. 8., Tel. CLI 3880.

187, Lewisham High Str., Tel. LEE 1042.

ŠVENTES PRALEISKITE LIETUVIŠKAME KLUBE!

Metinių švenčių proga, Lietuvių Klubas rengia įdomius ir įvairius parengimus!

BENDROS KŪČIOS — gruodžio mėn. 24 d.,
KALĖDŲ VAKARAS—pirmąją Kalėdų dieną,
ŠOKIŲ VAKARAS — antrąją Kalėdų dieną,
NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS—gruodžio 31 d

Į šiuos parengimus kviečiame atsilankyti Klubo narius ir jų svečius.

SIUNTINIAI Į VISĄ PASAULĮ

Vilnonės medžiagos, įvairių rūšių oda, megstukai, šilko ir vilnos skaros, avalynė, vaistai, maistas.

10 metų patyrimas ir nuosavi turtingi sandėliai garantuoja geriausią patarnavimą Jūsų giminėms ir draugams krašte.

Garantuotas siuntinėlio pristatymas

Didžiausi išsiuntimo namai Europoje

TAZAB

22 ROLAND GARDENS · LONDON · S.W.7

EUROPOS LIETUVIS — THE LITHUANIAN WEEKLY. Redaguoja Br. Daunoras. Redakcijos ir Administracijos adresas: 1-2, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PAR 2470. Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Prenumeratos kaina: metams — 40 šil., 6 mėn. — 22 šil. Dolerio kraštuose — 6 dol. metams. Skelbimai — spaudos eilutė arba jos vieta 1 šil. Atskiras numeris 1 šil. Leidžia — Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro — DBLS-gos Centro Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai: Vokietijoje — Pr. Zundė, Prancūzijoje — E. Turauskas, Belgijoje — P Sekmokas, Šveicarijoje — A. Paulaitis, Švedijoje — J. Pajaujis, Italijoje — kun. V. Mincevičius, Danijoje — A. Bričkuvienė, Australijoje — Msgr. K. Razminas, D. Britanijoje — M. Bajorinas.
Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd. 1-2 Ladbroke Gardens, W.11. Telephone: LADbroke 1186